

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Gabriela Hübllová

Využití taneční a pohybové výchovy v základním vzdělávání

The Use of the Dance and Movement Education in the Primary Education

vedoucí práce: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.
srpen 2019

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Martinu Strouhalovi, Ph.D., Evě Blažíčkové a PaedDr. Markétě Pastorové za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracovávání bakalářské práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne

Podpis:

ANOTACE

Touto prací bych chtěla ukázat momentální stav, ve kterém se nachází doplňující vzdělávací obor Taneční a pohybová výchova na základních školách, který byl po velkém úsilí, díky erudovaným odborníkům, zahrnut v roce 2010 do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Nejprve seznámím s pojmy, které jsou s taneční výchovou provázány. Dále poukážu na profesi tanečního pedagoga, bez kterého by se tento předmět nemohl vyučovat a úskalí, která jsou s kvalifikací spojena. Uvedu, jaká byla cesta, než se prosadila Taneční a pohybová výchova do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a po ukázce se vzděláváním v zahraničí tohoto oboru provedu analýzu Školních vzdělávacích programů vybraných škol, které si Taneční a pohybovou výchovu zvolili do svého kurikula.

ANNOTATION

I would like this work to show the current state of additional educational field of Dance and Movement Education in primary schools, after a great deal of effort, thanks to astute professionals who managed to include it in the Education Arts and Culture Framework Education Programme in 2010. Firstly I introduce the concepts that are linked to dance and movement education. Secondly I will point out the profession of a dance educator, without whom this subject could not be taught and the pitfalls associated with the qualification. I will state what the journey was before Dance and Movement Education was introduced into the Framework Education Programme and, after a demonstration of education abroad in this field, I will analyze the school educational programmes of the selected schools which have added Dance and Movement Education to their curriculums.

KLÍČOVÁ SLOVA

taneční a pohybová výchova, tanec, pohyb, rámcový vzdělávací program základního vzdělávání, základní vzdělávání, taneční pedagog, Školní vzdělávací program

KEY WORDS

dance and movement education, dance, movement, framework education programme, primary education, dance educator, school educational programme

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Základní pojmy spojené s taneční a pohybovou výchovou	8
2.1 Pohyb	8
2.2 Tanec	10
2.3 Rytmus	11
2.4 Hudba	12
2.5 Taneční výchova	12
2.6 Taneční improvizace	14
3. Estetické obory související s taneční a pohybovou výchovou.....	15
3.1 Hudební výchova	15
3.2 Výtvarná výchova	15
3.3 Dramatická výchova	16
4. Taneční pedagog	17
4.1 Kvalifikace pedagoga.....	17
4.2 Taneční korepetitor	18
4.3 Možnosti získání kvalifikace tanečního pedagoga.....	18
4.4 Odborné vzdělání tanečního pedagoga	19
4.4.1 Překážky u studia taneční pedagogiky	19
4.4.2 Petice za vzdělání tanečních pedagogů	20
5. Pohybová výchova – počátky	21
6. Taneční a pohybová výchova a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	23
6.1 Vize tance.....	23
6.2 Tanec školám	23
6.3 Panelové a internetové diskuze	24
6.4 RVP ZV	25
6.4.1 Charakteristika vzdělávacího oboru - TPV	25
6.4.2 Oblasti rozvoje klíčových kompetencí	26
6.4.3 Vzdělávací obsah	27
6.5 Možnosti využití TPV ve ŠVP	27
6.5.1 TPV jako povinný vyučovací předmět.....	28
6.5.2 TPV jako volitelný předmět	28
6.5.3 TPV jako nepovinný předmět	28
6.5.4 TPV jako integrovaný předmět	29
6.6. Revize RVP ZV	29
7. Školy s TPV ve svých osnovách	30

7.1 ZŠ Slivenec, Praha 5	30
8. Situace v zahraničí	31
8.1 Francie.....	31
8.2 Německo	31
8.3 Švédsko	32
9. Informovanost o TPV	33
9.1 Tanec školám	33
9.2 Škola tančí.....	33
9.3 Konference Střed zájmu: UMĚNÍ A ŠKOLA.....	34
10. Analýza Integrace TPV v ŠVP v rámci RVP	35
10.1 ZŠ Slivenec, Praha 5 – vzdělávací program Naše zelená škola, domov myšlenek, poznání a kamarádů.....	35
10.2 ZŠ Školní - Praha 4 - BRANICKÁ ŠKOLA – ŠANCE PRO VŠECHNY	40
10.3 Analýza – srovnání s RVP ZV	45
10.3.1 ZŠ Slivenec – předmět povinný	45
10.3.2 ZŠ Školní – předmět integrovaný s Tělesnou výchovou.....	46
10.3.3 Shrnutí.....	46
11. Závěr	48
Použitá literatura:	51
Internetové zdroje	53
Přílohy.....	55
Příloha č. 1 - Výňatky ze Zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., které souvisí s výkonem profese taneční pedagog	55
Příloha č. 2 – Otevřený dopis ministrovi školství PhDr. Marcelu Chládkovi.....	58
Příloha č. 3 – ukázka 1 – 4 Učební plán TPV	60
Příloha č. 4 - ŠVP ZŠ Slivenec 1.-5. ročník.....	62
Příloha č. 5 – ŠVP ZŠ Slivenec 3.– 4. ročník	63
Příloha č. 6 - Učební plán ZŠ Slivenec	64
Příloha č. 7 - Učební plán ZŠ Školní.....	65

1. Úvod

Touto prací bych chtěla ukázat, jakou cestou se ubírá vzdělávací obor Taneční a pohybová výchova, který byl zahrnut do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jako doplňující vzdělávací obor už v roce 2010. Téma je mi blízké, od dětství jsem se pohybovala v tanečním prostředí. Tančila jsem v přípravce Vysokoškolského souboru Univerzity Karlovy, v mládí jsem pracovala v občanském sdružení Tanec Praha, který doposud organizuje Mezinárodní taneční festival Tanec Praha, a v současnosti jsem nadšený návštěvník tanečních představení souborů z celého světa.

Zavedení vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova jsem uvítala jako počín, který má možnost seznámit žáky, bez ohledu na osobní zkušenosti s tancem, s pohybem, s objevováním a porozuměním svého těla, s prostorem a s osobním kontaktem s druhými. Tento obor může být pro žáky přínosný i z hlediska prožitku spojeného s hudbou a z hlediska uvědomění si možností, které tanec nabízí. V neposlední řadě tanec žákovi rozvíjí osobnost a kultivuje ho přirozeným způsobem.

Na začátku získávání podkladů pro tuto práci jsem měla dojem, že má tento obor šťastně vykročen. Bohužel po přečtení několika bakalářských a diplomových prací kolegů a po setkání s lidmi z tanečního oboru, které jsem navštívila, jsem nabyla dojmu, že po téměř deseti letech, není vidět kladný výsledek využití Taneční a pohybové výchovy v základním vzdělávání od prvotního nadšení, až na pár škol, které zmiňuji i ve své práci. Téměř ve všech pracích je vidět stejná linka, která čerpá z informací, které se po zmíněnou dobu nezměnily. Stejně výzkumy, stejné dotazníky, stejné kladení otázek. Téma se zpracovává, ale kvůli tomu, že se jedná o zúžený okruh čtenářů, zapadá a naléhavý tón problematiky s ním.

Proto jsem po úvaze, jak nastavit koncepci práce s názvem Využití taneční a pohybové výchovy uchopila jako teoretické zpracování úskalí, které brzdí rozvoj a frekventovanější začlenění oboru do Školních vzdělávacích programů základních škol. Poukazuji na nejožehavější problém, a to vzdělávání odborných pedagogů, což je vlastně začátek, kterým by měl každý ředitel začít. A to položit si otázku, kde získat kvalifikovaného pedagoga, který je schopen odborně působit a zaujmout žáky, kteří neměli s tímto oborem doposud žádné zkušenosti. V závěru práce provedu srovnání Školních vzdělávacích programů škol, které si Taneční a pohybovou výchovu zvolili do svého kurikula, v jednom případě jako povinný předmět a ve druhém jako předmět integrovaný.

2. Základní pojmy spojené s taneční a pohybovou výchovou

Pojmy, které uvádím níže, se navzájem propojují a úzce souvisí s Taneční a pohybovou výchovou, a proto je zde na místě, abych je zmínila.

2.1 Pohyb

Mezi první pojmy volím rozhodně pohyb. Je to vrozená schopnost člověka, která se vyvíjí již od narození. Pohyb má nepostradatelný vliv na celou ontogenezi člověka. Každý jedinec má po dosažení posloupných vývojových fází individuální schopnosti.

Dítě provází pohyb, rytmus a tanec už od jeho prvních chvil na světě. Na prvopočátku se setkává s houpavými pohyby přímo od matky skrze ukolébavku, v batolecím věku se s nimi seznamuje formou říkanek, písniček, hrami se zpěvy, atd. Vše se uskutečňuje díky rodinným příslušníkům, socializací ve školních zařízeních. Formuje si tak citový vztah k hudbě, k lidem a rozvíjí fantazii.¹

Jelikož je jen několik vyvolených, kteří mají krásné pohyby a vnitřní citlivost vrozené, je zapotřebí na těchto schopnostech pracovat: „to znamená vést děti k návyku správného držení těla a současně rozvíjet vnitřní citlivost, vnímavost, představivost, hudební, prostorové i kolektivní citění a probouzet dětskou tvořivost“.²

Pro představu, jak se v každém věkovém období dítěte pohyb vyvíjí a mění, zde uvedu vývojové fáze pohybu dítěte, fáze jsem rozdělila podle pediatriy Sobotkové.³

a) nejmenší věkové kategorie

Kojenci mají tendenci, pohybovat se mnohem rychlejším tempem, neboť ze svých pokroků mají výraznou radost, my dospělí je dokonce musíme brzdit. U těchto malých dětí je rozvoj pohybových a rozumových schopností propojený. „Kvalitní a správně načasované zapojení

---

¹CVEKLOVÁ, Bohumíra. *Význam vybraných uměleckých aktivit pro rozvoj osobnosti dítěte (výzkum v oblasti dětského scénického tance)*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 51.

²JERÁBKOVÁ, Jarmila. *Taneční průprava: odborná příručka pro učitele tanečních oborů lidových škol umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Odborná literatura pro veřejnost, s. 10.

³SMETANOVÁ, Lenka. *Dítě v současném světě z pohledu lékaře*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 13-14.

jednotlivých složek pohybového aparátu malého dítěte má velký význam pro jeho stav v pozdějším věku i dospělosti a pro vývoj poruch⁴ pohybového aparátu.“⁵

Nejdůležitější motivací pro kojence a batolata je vypěstovat pozitivní „vztah k pohybu doprovázený příjemnými pocity a zážitky“⁶

b) předškoláci

Do předškolního věku se na základě dozrávání nervového systému „postupně zvyšuje kvalita prováděného pohybu, rovnováha a koordinace.“⁷

Zde už je vidět schopnost náročnějších pohybových dovedností. Na základě rytmu už dovedou pohyb rozvinout do zapojení celého těla. V tomto období pobízíme děti vlastním příkladem, např. vztahem ke sportu, jedná se zatím pouze o zábavu, hru.

c) školáci

U školních dětí je už nutné dbát na pravidelnost pohybu, někteří školáci začínají stagnovat. V tomto věku se už děti začínají zaměřovat na sportovní trénování, „bývá již dobrá koordinace pohybů, rozvíjí se dále obratnost, síla a vytrvalost“.⁸

Rellichová zmiňuje, že „mezi rozvojem intelektu a rozvojem motoriky u dítěte existuje obousměrný vztah, což znamená, že pohybové činnosti zpětně významně ovlivňují psychické procesy. Dítě je schopno vyvolávat a spojovat intelektuální a citové podněty s fyzickými, cítí pohyb jako zdroj sebejistoty a sebeuvědomění, pomocí tance porozumí sobě samému.“⁹

Blažíčková ve své metodice popisuje přirozený pohyb jako pohyb, který vychází „z anatomické stavby těla a jeho fyziologie, pohyb správný, dokonalý, chápající, respektující a rozvíjející vrozené funkce těla a jeho jednotlivých částí.“¹⁰

U Jeřábkové je harmonický pohyb cílem taneční výchovy. Jedná se o „pohyb již kultivovaný, vytvářený z vnitřního pocitu, z radosti z pohybu samého, z určité představy, z hudebního zážitku.

---

⁴V případě poruch pohybového aparátu je velmi prospěšná pohybová terapie profesora Vojty.

⁵Tamtéž, s. 13.

⁶Tamtéž, s. 13.

⁷Tamtéž, s. 14.

⁸Tamtéž, s. 14.

⁹RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 9.

¹⁰BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 8.

Harmonický pohyb a tvořivost přinášejí do života dítěte krásu, probouzející jeho tvůrčí schopnosti a vnášejí harmonii do rozvoje celé dětské osobnosti.“¹¹

2.2 Tanec

Tanec patří mezi pohybové aktivity, které jsou převážně doprovázeny hudbou. Samozřejmě se dá tančit i bez hudby nebo pouze na různé zvuky. Veškeré podněty, které dokážou člověka rozpohybovat, vyvolávají rytmus, na základě kterého se člověk pohybuje. A zde je patrné výše zmiňované propojení, tj. pohyb – tanec – hudba – rytmus.

Tanec byl už od pradávna součástí veškerého lidského počínání. Tanec se objevoval při příležitosti oslav, které se týkaly např. narození dítěte, dobrého výsledku lovu či vyhrané bitvy. Tanec obvykle kopíroval situace, které byly k vidění všude kolem, které napodobovaly dění běžného života.¹²

Skrze tanec člověk dokáže projevit svoje vnitřní duševní rozpoložení. „Tanec je umění, v němž je dominantním prvkem lidské tělo. Umění, které pomocí citu a výrazu pracuje v čase a prostoru.“¹³

Dle Blažíčkové „slovo tanec vnímáme jako pohybové vyjádření přehodnocených citových stavů. Jeho hlavním nástrojem je výraz a sdělení prostřednictvím pohybu, který má moc vyvolávat obdobné síly u diváka.“¹⁴ Blažíčková dodává, že fyzickým a psychickým přičiněním „tanec sceluje naši osobnost, napomáhá sebepoznání.“¹⁵

Čížková zase cituje Hannaovou¹⁶, která říká, že „tanec je jako lidské chování komponované z rytmických a kulturně zakotvených sekvencí neverbálních tělesných pohybů, které se liší od jiných motorických aktivit. Tento taneční pohyb má svou specifickou hodnotu a hodnotu estetickou.“

---

¹¹JERÁBKOVÁ, Jarmila. *Taneční příprava: odborná příručka pro učitele tanečních oborů lidových škol umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Odborná literatura pro veřejnost, s. 10.

¹²BURIAN, Karel Vladimír. *Hvězdy baletu: stopami vývoje a proměn baletního umění*. Ilustroval Jarmila MAŤÁTKOVÁ. Praha: Panton, 1971. Edice přátel hudby, sv. 16, s. 7.

¹³JEBAVÁ, Jana. *Kapitoly z dějin tance a možnosti terapie*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-620-1, s. 11.

¹⁴BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 6.

¹⁵Tamtéž, s. 7.

¹⁶ČÍŽKOVÁ, Klára. *Tanečně-pohybová terapie*. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-547-7, s. 31. Cit. In: BLÍŽKOVSKÁ, Jaroslava. *Úvod do taneční terapie*. Brno, Masarykova univerzita, 1999. s. 63.

Formulace, se kterou se ztotožňuji nejvíc, tanec popisuje jako „tvořivé převedení smyslových, duchovních zážitků do pohybu, tedy vizuální formy. Je to zprostředkování vnitřních a vnějších zážitků formou pohybu.“¹⁷

2.3 Rytmus

Rytmus je další pojem, který neodmyslitelně patří k tanci. Níže lze vidět shodu v uvedených citacích, že s rytmem je spojeno určité časové tempo.

Čížková uvádí¹⁸ definici rytmu, a to citací Kröschlové, která rytmus popisuje jako „střídání kratších a delších, akcentovaných a neakcentovaných fází. Střídání fází může být jak pravidelné, tak nepravidelné a uplatňuje se zde princip polarity.“

Kröschlová cituje¹⁹ Janečka, který popisuje rytmus jako „poměr mezi časovými délkami za sebou plynoucích zvuků, jež mohou být vystřídány i negací zvuku, tichem. Lze ho realizovat jenom v určité absolutní míře rychlosti, v určitém tempu. V určitém tempu lze pak realizovat jen zcela konkrétně rytmizovanou řadu zvuků. Rytmus sám o sobě je pouhá abstrakce, totéž platí o tempu.“

K. V. Burian rytmus přirovnává²⁰ k antickému *rhythmidzomenonu*, látce skrze kterou se dá rytmizovat. Polemizuje nad tím, že čas je vnímám pouze smysly: „nelze je vidět, ani slyšet“ a přitom poukazuje na to, že „rytmus, který tanec organizuje, je časovou extenzitou. Rytmizovanou látku pohybovou vnímá jako rytmus, který bývá ztvárněn pohybem lokálně pouze v určité části těla. „Pohyby jednotlivých částí těla tanečnickova také probíhají synchronicky a v pohybovém kontrapunktu“, tudíž se nejedná o pohyby pouze v jednom rytmu, ale „dochází k pohybové polyrytmii.“²¹

---

¹⁷HOJTAŠOVÁ, Jaroslava. Michaela Dvořáková. *Tanec jako prostředek formování estetického vkusu*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 72.

¹⁸ČÍŽKOVÁ, Klára. *Tanečně-pohybová terapie*. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-547-7, s. 52. Cit. In: KRÖSCHLOVÁ, Jarmila. *Jevištní pohyb*. AMU. Praha, 1998, s. 109.

¹⁹KRÖSCHLOVÁ, Jarmila. *Výrazový tanec: taneční tvorba*. Praha: IPOS ARTAMA, 2002. Pohyb. ISBN 80-7068-106-3. Cit. In: JANEČEK, Karel. *Hudební formy*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, 1955, s. 16.

²⁰BURIAN, Karel Vladimír. *Hvězdy baletu: stopami vývoje a proměn baletního umění*. Ilustroval Jarmila MAŤÁTKOVÁ. Praha: Panton, 1971. Edice přátel hudby, sv. 16, s. 13.

²¹Tamtéž, s. 14.

2.4 Hudba

Jak už bylo zmíněno výše, s tancem je převážně spojena hudba. „Každá rytmická nebo melodická proměna, každý výrazný akord přetvářejí citovou hladinu, a tím vzbuzují jiné pohybové ladění.“²² Od prvních dětských chvil vedeme děti k hudbě. Na začátku je důležité, aby se naučily vnímat emoce, později následuje složitější schopnost vnímat „proměny rytmu, konce a předěly hudebních frází, orientovat se v drobných dvoudílných a třídílných hudebních formách“.²³

Jeřábková dále uvádí²⁴ následující funkce hudby, které se uplatňují při výuce tance:

1. Hudba jako složka podbarvující – pohybová složka a její zákonitosti zcela dominují, hudba je jako zvukové pozadí
2. Hudba jako složka napomáhající pohybu – hudba v určitých momentech vystupuje výrazněji, akcentem, výdrží, dynamickou vlnou napomáhá plastickému provedení jednotlivých cviků nebo tanečních pohybů
3. Hudba jako složka pohyb doprovázející – hudba a pohyb je vyvážený, hudební doprovod vychází zcela z potřeb pohybu, vytváří souvislý celek, který sleduje celek pohybový a akcentuje jednotlivé detaily
4. Hudba jako složka řídící – hudba má aktivní úlohu, zejména při střídání kontrastních pohybů, změna pohybu se řídí změnou v hudbě
5. Hudba jako složka inspirující – na základě celistvého hudebního dojmu vzniká taneční improvizace nebo hotová taneční forma nebo se hudba a pohyb navzájem inspirují

2.5 Taneční výchova

Taneční výchova vedle výchovy tělesné „přináší do výchovného a vzdělávacího působení další rozměr, který pomáhá formovat dětskou osobnost, kultivovat přirozený pohyb, vytvářet trvalé vztahy mezi myšlením, emocemi a tělem dítěte.“²⁵

---

²²JEŘÁBKOVÁ, Jarmila. *Taneční příprava: odborná příručka pro učitele tanečních oborů lidových škol umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Odborná literatura pro veřejnost, s. 11.

²³Tamtéž, s. 11.

²⁴Tamtéž

²⁵RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 9.

Lázňovská²⁶ vnímá formování dítěte taneční výchovou z pozice několika oblastí:

1. formování kognitivní, kdy tímto vlivem dítě začíná používat abstraktní myšlení. Tím pádem je pro něj pak snadnější orientovat se i v jiných formách umění.
2. schopnost komunikace, kdy dítě prostřednictvím sociálních kontaktů podle vybraného oboru, kdy se potká v souboru či třídě, se připravuje na vnímání sociálních skupin, což je prospěšné pro budování pozice ve společnosti.
3. recepce – přijetí umění, získává znalosti a dovednosti, které aplikuje ve stejné zájmové skupině.
4. formování svého vlastního stylu (vkusu) dle vědomých preferencí
5. sebepoznání, kdy si dítě uvědomuje svoji jedinečnost
6. schopnost používat svoje emocionální prožitky k okolnímu světu
7. symboly a ideje, kdy díky poznání se lépe orientuje v kultuře jako takové
8. spolupráce s kolektivem, spoluodpovědnost
9. zvyšování akčního rádia, kdy jako člen umělecké skupiny může využít nabytých zkušeností i v pozdějším společenském životě
10. zvyšování vzdělání, které umožňuje širší rozhled v dospělosti
11. kvalita životního stylu, která celkově dítě kultivuje vlivem uměleckého prostředí
12. ovlivnění celkové struktury osobnosti, což vede ke svědomitosti dítěte, když je součástí kolektivu, učí se empatii
13. fyzická zdatnost, která zvyšuje odolnost ve společnosti
14. tvořivé myšlení.

Pastorová ve svém článku, který vyšel ještě před zavedením oboru do Rámcového vzdělávacího programu, upozorňuje²⁷ u Taneční a pohybové výchovy na „využití specifík tance na formování osobnosti, ke kultivování přirozeného (zdraví prospěšného) pohybu, k vytváření trvalých vztahů mezi myšlením, emocemi a tělem žáka tak, aby byla rozvíjena jeho tvořivost, citlivost, citovost a inteligence těla.“

Vliv taneční a pohybové výchovy na žáka, Pastorová doplňuje²⁸ o harmonický rozvoj žáka, který se díky tomuto oboru stane otevřený k vnímání prostředí, „bude rozvíjena jeho sociální

---

²⁶LÁZŇOVSKÁ, Lenka. *Kulturní kapitál a taneční výchova*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 8.

²⁷PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova – metodická podpora*. Metodický portál RVP [online]. Publikováno 26. 2. 2010. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8017/tanecni-a-pohybova-vychova-metodicka-podpora.html/>.

²⁸Tamtéž.

intelligence a schopnost spontánního projevu i sebekázně. Bude lépe zvládat negativismus a učit se pracovat s agresí.“

Je zde důležité zmínit Blažickovou²⁹, která tvrdí, že „v Taneční a pohybové výchově není důležitý výsledný efekt, důležitý je pracovní proces, při kterém dítě dostává prostor objevovat a poznávat samo sebe – svou tělesnou, duševní a citovou podstatu. Sebepoznávání a z toho vyplývající uvědomění si své jedinečnosti ve vztahu ke skupině a prostředí je kvalitou, která je pro výchovu základním kamenem, a dítě si ji osvojuje nejen pro potřebu školního prostředí, ale přináší si ji do praktického života.“

2.6 Taneční improvizace

Do skupiny již zmíněných pojmů chci připojit ještě taneční improvizaci. Taneční improvizace umožňuje každému člověku svým vnímáním, prožíváním a myšlením vytvořit pohyb, který má individuální rozměr.

Rellichová uvádí³⁰, že oproti taneční výchově má taneční improvizace už estetickou podobu pohybu. Neznačená to, že by děti musely přijít o svou spontaneitu, ale technická a vnitřní složka tance je vzájemně propojená. „Projev dětí se uvolňuje, stává se mnohotvárnějším tanečními podněty i kolektivním cítěním. Je třeba si uvědomit, že improvizací musí vždy předcházet pocit, představa, pak teprve následuje pohyb. Taneční improvizace má nesmírně důležitý vliv na tvorbu osobnosti dítěte a zároveň „se stává i předpokladem a součástí dalšího tanečního, uměleckého rozvoje.“³¹

V oblasti vzdělávání a výchovy má taneční improvizace důležité místo. „Pro studenta je cestou tvůrčího hledání a ověřování, pro učitele důležitou zpětnou vazbou a informací o stavu studentova poznání.“³² Blažicková doplňuje³³, že můžeme improvizaci uchopit jako „způsob objevování a rozvíjení obrazů, které vyžadují, ale současně také umožňují celou škálu dovedností, z nichž nejdůležitější je schopnost zklidnění a otevření pozornosti k přítomnému okamžiku.“

---

²⁹BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 5.

³⁰RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 63

³¹Tamtéž, s. 63.

³²BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 43.

³³Tamtéž, s. 43.

3. Estetické obory související s taneční a pohybovou výchovou

Uvedené obory níže jsou v kurikulu zastoupeny jako samostatné vzdělávací obory. Hudební a výtvarná výchova patří do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Dramatická výchova je uvedena mezi doplňující vzdělávací obory jako Taneční a pohybová výchova. Pro tanečního pedagoga by měly tyto estetické obory fungovat jako propojení a přinášet mu inspiraci.

3.1 Hudební výchova

Hudební výchova je velice důležitá pro porozumění hudebnímu umění, které nás obklopuje v kulturním světě po staletí.

„Hudba je nástrojem komunikace a plní vedle estetické, zábavné či terapeutické i další společenské funkce.“³⁴

V hodinách hudební výchovy jsou děti vedeny „prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace.“³⁵

3.2 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova má kromě seznámení se s celou řadou výtvarných technik také významný vliv na upevnění vnímání výtvarného umění, které má další přesahy do dalších uměleckých rovin, jako je architektura, design, estetika.

Při Taneční a pohybové výchově je propojení s výtvarnem patrné při volbě tanečního kostýmu, taneční scény a rekvizit.

„Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.“³⁶

---

³⁴RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 10.

³⁵portál RVP [online]. Publikováno 26. 2. 2010. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8017/tanecni-a-pohybova-vychova-metodicka-podpora.html/>, s. 81.

³⁶Tamtéž, s. 82.

3.3 Dramatická výchova

Dramatická výchova pomůže dítěti orientovat se v sociálním prostředí, dát najevo svoje city a prožitky a vnímat okolí.

„V kontextu s taneční tvorbou přispívá dramatická výchova k tanečnímu projevu novými zkušenostmi, jakými jsou tříbení slovního projevu, hlubší prožívání pohybových vztahů, schopnost vnímat jednoduché dramatické situace a postupně i schopnost tyto situace tanečně ztvárňovat.“³⁷

---

³⁷RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 11.

4. Taneční pedagog

Taneční pedagog je klíčová postava, která je v přímém kontaktu se žákem při vyučování vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova. Jeho úkolem je předat žákům znalosti, dovednosti a rozvíjet jejich klíčové kompetence. Kvalitní pedagog by měl ještě k těmto základním zmíněným cílům disponovat určitou atraktivností ve smyslu zasáhnout a motivovat žáka v jeho dalším studiu.

4.1 Kvalifikace pedagoga

U tanečního pedagoga se předpokládá, že má odborné vzdělání.

Blažíčková uvádí³⁸ tři oblasti, bez kterých se taneční pedagog neobejde:

Oblast znalostí:

- hluboká znalost oboru a jeho metodika
- anatomie a kineziologie
- pohybová analýza a syntéza
- psychologie a pedagogika
- vymezení cíle, obsahu i prostředku výchovy
- odpovědnost za zdraví žáků
- právní povědomí pedagoga

Mezi dovednosti, které taneční pedagog ovládá, patří:

- chápání vyučovacího procesu výhradně jako tvůrčí proces
- srozumitelná verbální i neverbální komunikace
- rozpoznání talentu a jeho pozitivní stimulace
- pozitivní přístup k hodnocení jednotlivců i skupin

U postojů z hlediska etiky nesmí chybět:

- odpovědnost a pozitivní vyladění vůči svému okolí
- respektování individuality žáků
- motivace k dalšímu odbornému růstu

---

³⁸BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 15.

4.2 Taneční korepetitor

Musím zde zmínit ještě dalšího pedagoga, který by měl kooperovat s tanečním pedagogem na hodinách Taneční a pohybové výchovy. Taneční korepetitor je využíván k nácviku tance. Výhoda korepetitora je, že může ihned reagovat na změny tanečního tempa při výuce. Korepetitor improvizuje na pokyny tanečního pedagoga.

Blažičková uvádí³⁹, že „hudba ze všech umění nejvíce a nejbezprostředněji podněcuje k pohybu, proto v taneční výchově zaujímá důležité místo a jejímu využití je třeba věnovat zvláštní pozornost. Hudebník musí mít schopnost přesně vystihnout a podpořit prováděný pohyb, jeho průběh, tempo, rytmus, charakter. Hudba provozovaná na hudebním nosiči nikdy nemůže splnit kritéria hodnotného hudebního doprovodu.“

V dnešní době je využití tanečního korepetitora náročné, neboť při časových dotacích ve Školním vzdělávacím plánu, které jsou omezené, se jedná o pedagoga navíc.

Mojdl ve svém příspěvku uvádí⁴⁰ tuto situaci s omezením tanečních korepetitorů jako „nepředvídatelné kolísání jejich pracovních úvazků a z toho plynoucí malá atraktivita této pedagogické pozice pro schopné aktivní hudebníky, jejichž přínos pro kreativní taneční výchovu je největší.“

4.3 Možnosti získání kvalifikace tanečního pedagoga

V současné době lze taneční pedagogiku studovat následujícím způsobem:⁴¹

1. Vysokoškolské studium

- a) HAMU – Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze
studium taneční pedagogiky probíhá v bakalářském a magisterském oboru, prezenční forma
- b) JAMU – Divadelní fakulta Janáčkova Akademie Múzických umění v Brně
studium tanečního a pohybového divadla a výchovy probíhá v bakalářském oboru, kombinovaná forma
studium taneční pedagogiky v magisterském oboru, kombinovaná forma

---

³⁹BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4, s. 44.

⁴⁰MOJDL, Edgar. *Vztah hudby a tance v hodinách taneční výchovy, problematika taneční korepetice*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 77.

⁴¹LÖSSL, Jiří. *Taneční školství zblízka – vzdělávání v oblasti tance*. Tamtéž, s. 27-28.

2. Středoškolské studium

Taneční konzervatoře – absolutoriem získává student pedagogické minimum (jedná se o vyšší odborné vzdělání), možnost vyučovat na Základních uměleckých školách (dále jen ZUŠ) a podobných typech uměleckých škol

- a) Taneční konzervatoř hlavního města Prahy
- b) Taneční konzervatoř Brno
- c) Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě
- d) 1. soukromá taneční konzervatoř v Praze, s.r.o.
- e) Taneční centrum Praha – konzervatoř o.p.s.
- f) Konzervatoř Duncan centre Praha

3. Celoživotní vzdělávání pedagogů

Vzdělávací instituce akreditované u MŠMT, vzdělávání klade za cíl taneční odbornost, nikoliv pedagogickou způsobilost.

4.4 Odborné vzdělání tanečního pedagoga

Co se týče odborného vzdělání pedagoga, požadavky, které jsou na něj v současné době kladeny, jsou pevně stanoveny v Zákoně o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb.⁴²

Podmínky uvádím v Příloze č. 1: Výňatky ze Zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., které se vztahují k taneční pedagogice.

4.4.1 Překážky u studia taneční pedagogiky

Zde bych chtěla poukázat na úskalí, která závažně kladou překážky při studiu taneční pedagogiky, jak na vysokých školách, tak konzervatořích. Lössl uvádí⁴³, že „vzdělání pedagogů na obou akademiích je doposud zaměřeno výhradně na vzdělávání odborníků, nikoliv laiků (tedy v konečném důsledku zcela chybí pedagogika dětí od šesti do deseti let), a to převážně v konzervativních technikách, téměř výhradně absentuje kreativní pedagogika pro děti.“ Jako další překážku vidí nemožnost kombinovaného studia na Hudební a taneční fakultě v Praze.

---

⁴²Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/38850/>.

⁴³LÖSSL, Jiří. *Taneční školství zblízka – vzdělávání v oblasti tance*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 27.

Při zhlédnutí konference Střed zájmu: Český tanec v datech⁴⁴, která mapovala výzkum v oblasti vzdělávání tanečníků a jejich působení v následné praxi, vedoucí taneční katedry Janeček zmínil, že kombinované studium je již několik let ve fázi příprav z hlediska dosažení akreditačních podmínek. V dohledné době bude jako pilotní program zavedeno kombinované studium taneční pedagogiky.

4.4.2 Petice za vzdělání tanečních pedagogů

Asociace pedagogů Taneční a pohybové výchovy⁴⁵ byla založena v roce 2013 za účelem spojení všech tanečních pedagogů, aby nastavili priority v dosahování své kvalifikace a sjednotili postupy v oblasti legislativy a metodiky v oblasti Taneční a pohybové výchovy. Z důvodu problematiky s dostupností kvalifikovaného uměleckého vzdělání tohoto oboru, která se vztahuje k Zákonu č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících, asociace sepsala petici⁴⁶, kterou adresovali jako Otevřený dopis ministroví školství, mládeže a tělovýchovy PhDr. Marcelu Chládkovi.⁴⁷ viz Příloha č. 2.

Hlavním důvodem znepokojení pedagogů je požadavek magisterského studia pro výkon povolání tanečního pedagoga a neakceptace kurzů na vysokých školách v rámci celoživotního studia, jak tomu bylo dříve. „Od 1. ledna 2015 mohou být nekvalifikovaní pedagogové zaměstnáni ve školách buď jako výkonní umělci maximálně na půl úvazku, nebo díky výjimce ředitelů škol, v případě nedostatečné jiné náhrady“.⁴⁸

Petice bohužel nedosáhla potřebného počtu hlasů a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) záležitost do dnešní doby neprojednalo.

---

⁴⁴Konference Střed zájmu: Český tanec v datech (2/4: Vzdělání vs praxe), divadlo v Celetné, zorganizoval Institut umění – Divadelní ústav (IDU), 19. 9. 2018 [online] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Pje39DCIbcE>.

⁴⁵ Asociace pedagogů taneční a pohybové výchovy. [cit. 2014-01-23]. [online] Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/zpravy/asociace-pedagogu-tanecni-a-pohybove-vychovy-zve-k-setkani-tuto-sobotu-v-pardubicich>

⁴⁶ Petice [cit. 2014-06-09] [online] Dostupné z: <https://e-petice.cz/petitions/vzdelani-tanecnich-pedagogu.html?country=cz>

⁴⁷ Otevřený dopis [cit. 2014-06-10] [online] Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/zpravy/petice-za-vzdelani-tanecnich-pedagogu>.

⁴⁸ Učitelé si stěžují, mají malou šanci doplnit si plnohodnotné vzdělání. deník.cz [online] Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/ucitele-tance-si-stezuji-maji-malou-sanci-dopnit-si-plnohodnotne-vzdelani-201409.html

5. Pohybová výchova – počátky

Než se taneční a pohybová výchova přiřadila do základního vzdělávání, děti se s tancem mohly osobně setkat pouze v základních uměleckých školách nebo v tanečních skupinách. Mezi další možnosti patřila umělecká gymnastika nebo krasobruslení.

Tradice pohybové rytmiky se drží u nás už z doby před 1. světovou válkou díky kurzům rytmické gymnastiky pro děti a dospívající podle pohybové metody E. J. Dalcroze, kterou k nám přivezli sokolové August Očenášek a Karel Pospíšil (1914). Na základě jejich zkušeností se u nás prosadil rytmický tělocvik.⁴⁹ Dalcroze svoji metodu, tzv. *rytmickou gymnastiku* nejprve zaměřil hlavně pro hudebníky. „Do taneční podoby ji převedli až jeho žáci. Snažil se pomocí jednoduchých pohybů vyjádřit hudbu – její výšku či hloubku, rytmus, dynamiku, barvu, harmonii a podobně. Základ tvořily chůze, poté poskoky, běhy, pohyby paží či improvizace. Dalcroze předpokládal, že když studenti prožijí hudbu v pohybu, lépe ji pochopí. Po roce 1905 představil svou metodu veřejnosti. Šířila se rychle po celé Evropě, byla využívána v medicíně či při rehabilitacích. Roku 1910 Dalcroze založil vlastní školu v Hellerau u Drážďan, kde vychovával mladé lidi, pedagogy.⁵⁰

Po 1. světové válce začalo do zahraničí jezdit více tanečnic, které si tam doplňovaly vzdělání. Proto mohly vznikat taneční školy a taneční skupiny. V první fázi se jednalo o neprofesionální úroveň. Ve 20. letech vznikla velká konkurence a tím pádem i velká rivalita. „S rozvojem vyučovacích metod a zkušeností ovšem rostla technická úroveň jednotlivých škol i skupin a tím se kvalitativní propast mezi nimi postupně zvětšovala. Bojovalo se o zájem veřejnosti.“⁵¹

Smugalová ve svém článku upozorňuje⁵² na první odbornou pedagožku z Brna Elišku Bláhovou (1884 - 1966). Díky ní byla „v roce 1925 zavedena státní zkouška z rytmiky a gymnastiky, bez které v Brně nikdo nesměl vést rytmickou a pohybovou výchovu.“⁵³ Do té doby se ve školách trpěli učitelé, kteří neměli odbornou přípravu.

---

⁴⁹SMUGALOVÁ, Zuzana. *Taneční výchova (pohled do minulosti)*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 65.

⁵⁰ČIŽMÁRIKOVÁ, Monika. *ÉMILE JAQUES-DALCROZE – HUDEBNÍK, KTERÝ OVLIVNIL TANEČNÍ SVĚT*. Taneční aktuality [online] Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/emile-jaques-dalcroze-hudebnik-ktery-ovlivnil-tanecni-svet>.

⁵¹SMUGALOVÁ, Zuzana. *Tamtéž*, s. 65.

⁵²Tamtéž, s. 66.

⁵³Tamtéž, s. 65.

Také Rellichová uvádí⁵⁴, že začátkem 20. století, vlivem nových reforem, se na českém území prosadila pouze tělocvičná jednota Sokol. Absorbovala toto nové působení a projevíly se v tělesné a rytmické výchově. Vzorem byla především mensendieckovská gymnastika⁵⁵ a dalcrovzovská (viz výše), později česká rytmika (Eliška Bláhová).

„Taneční školy novodobých směrů, předchůdci dnešních škol a souborů scénického tance, byly vesměs amatérské jejich tvorba pro děti a s dětmi se rozvíjela pomalu a více méně mimo pozornost odborné veřejnosti i odborné kritiky.“⁵⁶

Rellichová dále zmiňuje⁵⁷, že publicitu si taneční a pohybová výchova v období po druhé světové válce zasloužila až zapojením „dětského scénického tance do Soutěže lidové tvořivosti“.

Stejně tak Blažíčková poukazuje⁵⁸ na poválečné období, kdy vlivem politického smýšlení v 50. letech tanec ztratil svoji profesionalitu a zaměřil se „pouze na baletní taneční techniku podle sovětského vzoru a na lidový tanec pro reprezentaci radostné současnosti.“

Tím pádem došlo ke zkreslení tanečního oboru a profesionální úroveň ustoupila do neprofesionální oblasti a tanec se soustředil hlavně „v prostředí Lidových škol (nyní ZUŠ) díky doslova několika málo statečných osobností.“⁵⁹

Zakladatelkou taneční výchovy pro děti byla Jarmila Jeřábková (1912 – 1989). Celý život předávala dál odkaz Isadory Duncan⁶⁰. Jeřábková se s Duncan ztotožňovala s důrazem na hudební složku, hudba jí byla inspirací. Taneční výchovu rozvinula po stránce emocionální. „Pohyb byl pro ní prostředkem k utváření všestranné rozvinuté a harmonické osobnosti.“⁶¹

---

⁵⁴RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1, s. 61.

⁵⁵Bess Mensendieck - 1864-1957) byla zakladatelkou konceptu zdravotní gymnastiky.

⁵⁶Tamtéž, s. 62.

⁵⁷Tamtéž.

⁵⁸PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 6.

⁵⁹Tamtéž.

⁶⁰Isadora Duncan (1877 – 1927), americká tanečnice, průkopnice moderního tance a vlastní taneční techniky.

⁶¹Duncan Institut. Jarmila Jeřábková. [online] Dostupné z: <http://duncaninstitut.cz/festival-nove-evropy-cena-jarmily-jezabkove/o-festivalu/jarmila-jezabkova-mikulikova/>

6. Taneční a pohybová výchova a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Než se podařilo prosadit Taneční a pohybovou výchovu (dále jen TPV) do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV), předcházela tomu dlouhodobá příprava. Prvním zásadním krokem pro přípravu bylo založení skupiny Vize tance, která zformovala program na podporu tanečního umění pro účely přednesení návrhu vládě. Další vlaštovkou bylo vytvoření projektu Tanec školám, který se zaměřoval na rozvoj osobnosti dítěte pohybem a tancem. Dále se konaly diskuze s odborníky, kterých se účastnily i školy, které už měly s TPV zkušenost jako s pilotním programem. Následně byla vypracovaná metodická příručka pro zavedení TPV do praxe základních škol, aby se školy zorientovaly, jakým způsobem mohou TPV přiřadit do učebních plánů svých Školních vzdělávacích programů (ŠVP).

6.1 Vize tance

Sdružení Vizi tance založili v devadesátých letech odborníci z taneční obce, taneční publicisté, organizátoři a kurátoři tanečních festivalů a taneční pedagogové. V jejich programu⁶² bylo na prvním místě, aby se v oblasti tanečního vzdělávání tanec prosadil jako součást vzdělání v základních školách, stejně jako je tomu v Evropě. “Vize tance na výzvu Výzkumného ústavu pedagogického připravila Vzdělávací rámec pro TPV jako doplnění vzdělávacího oboru v rámci RVP ZV.”⁶³

6.2 Tanec školám

Projekt Tanec školám vznikl díky občanskému sdružení Tanec Praha, které po dobu několika let v Praze organizuje Mezinárodní taneční festival Tanec Praha. Díky rekonstrukci divadla Ponec, kde má sdružení domovskou taneční scénu, se zrodila myšlenka, zaměřit se na dětskou pohybovou a taneční tvořivost.

“Cílem programů divadla Ponec a Tance Praha pro děti je, vést je od spontánního pohybu k vědomému používání těla, ke kultivovanému zdraví prospěšnému pohybu. Dále se zaměřuje

---

⁶²Vize tance [online]. Květen 2006 [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/res/data/004/000507.pdf>.

⁶³PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 9.

na výchovu potenciálního diváka, vytvoření vztahu k umění, k divadlu, divadelnímu prostoru, násobí možnosti estetického rozhledu dětí i jejich rodičů tak, aby v dlouhodobé perspektivě mělo taneční a pohybové umění své publikum.”⁶⁴

Lajnerová ve svém příspěvku uvádí⁶⁵, že první zkušenosti se zavedením projektu Tanec školám měla ZŠ Lyčkovo nám., Praha 3, ve školním roce 2005/2006, TPV byla zařazena v rámci časových dotací tělesné nebo hudební výchovy. Dále se připojila ZŠ v Zahrádkách, Praha 3 a ZŠ Školní, Praha 4. Všechny hodiny vedli taneční odborníci převážně z Konzervatoře Duncan Centre.

6.3 Panelové a internetové diskuze

Tato panelová diskuze⁶⁶, která se konala na Konzervatoři Duncan centre 30. 11. 2009, které předcházela diskuze internetová⁶⁷, byly analyzovány zkušenosti ZŠ Školní na Praze 4. Jejich zkušební provoz trval 3 roky od září 2007. Vyučování bylo pro všechny žáky daného ročníku společné, výuku zajišťoval odborný taneční pedagog a taneční korepetitor z Konzervatoře Duncan centre, časová dotace byla 1 hodina týdně. Další zkušební výuka probíhala na ZŠ Slivenec - Praha 5, a to ve školním roce 2009/2010. Zde probíhala TPV v půlených hodinách daného ročníku.

Dalším účastníkem byla ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary. Zde byla výuka rozšířená o hudební, výtvarnou a taneční výchovu. TPV měla určenou dotaci 2 hodiny týdně na 1. stupni, na stupni 2. 3 hodiny týdně.

Na základě všech zkušeností zúčastněných škol a výsledků internetové diskuze všichni podpořili vypracování metodiky pro teoretické zapracování TPV do učebního plánu v ŠVP, tak metodiky didaktických postupů.

---

⁶⁴ LAJNEROVÁ, Marta. *Tanec školám – taneční a pohybová výchova jako doplňující vzdělávací obor v rámci výchovných programů základního vzdělávání*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 48.

⁶⁵ Tamtéž, s. 48-49.

⁶⁶ PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova – metodická podpora*. Metodický portál RVP [online]. Publikováno 26. 2. 2010. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8017/tanecni-a-pohybova-vychova-metodicka-podpora.html/>

⁶⁷ Diskuze [online]. Metodický portál [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <https://diskuze.rvp.cz/viewtopic.php?f=149&t=407&p=4967&sid=654c1d0e76203ee04f2ced87024daa28#p4967>

6.4 RVP ZV

Doplňující vzdělávací obor TPV byl zahrnut do RVP ZV opatřením ministra školství, mládeže a tělovýchovy, Mgr. Josefem Dobešem dne 1. 9. 2010.⁶⁸

Školy si tak mohou do svého ŠVP zahrnout TPV, aby obohatili vzdělávací oblast Umění a kultura. Je to obor, který velice dobře může díky zapojení přirozeného pohybu rozvinout jejich kreativitu.

6.4.1 Charakteristika vzdělávacího oboru - TPV⁶⁹

Jedná se o doplňující vzdělávací obor, který umožňuje školám obohatit obsah základního vzdělávání ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Tento vzdělávací obsah podporuje rozvoj kreativity žáků prostřednictvím tance vycházejícího z přirozeného pohybu člověka.

Tanec je tvůrčí umělecká činnost, kterou může do jisté míry vykonávat každý. Každý má vrozenou schopnost tančit, protože každý má možnost pohybovat se, má vrozený cit, představivost, smysl pro rytmus, schopnost rozvíjet se, myslet, chtít a jednat. Pokud dáme i nejméně nadaným žákům možnost uplatnit své tvůrčí úsilí, může to být pro ně z psychologického hlediska stejně důležité jako vynaložené úsilí velmi nadaných.

Tanec je umění, které vyjadřuje citové hodnoty pohybem – hlavním tématem jsou tedy citové hodnoty a tvůrčí proces, nikoliv výsledek. Tanec umožňuje všimnout si zážitků vycházejících z pohybu vlastního těla, soustředit se na jeho rytmus, pracovat s pochopením jeho významu a vědomě je uplatňovat.

Specifik tance využívá TPV k formování osobnosti žáka. Vytváří trvalé vztahy mezi myšlením, emocemi a fyzickou složkou žáka, harmonizuje jeho fyzický vývoj. Rozvíjí tvořivost, citovost, citlivost a inteligenci těla. Učí vnímavosti vůči prostředí, rozvíjí sociální inteligenci. Na jedné straně učí spontaneitě, na druhé straně sebekázně. Rozvíjí pozitivní vztah k fyzické aktivitě a ke zdraví.

TPV nezahrnuje úzce účelové činnosti zaměřené na dosažení taneční techniky a výsledných pohybových tvarů. Nezaměřuje se na prvenství, rychlost, výsledek, úspěch, ale nabízí

---

⁶⁸MŠMT, *Rámcový vzdělávací program. Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy*, kterým se mění *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. 18. 1. 2010 [cit 2011-05-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/prehled-uprav-rvp-zv-1>.

⁶⁹MŠMT, *Rámcový vzdělávací program*. Aktualizovaný text s účinností od 1. 9. 2017. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>, s. 122-125.

soustředění, sebepoznávání, úctu k druhým, radost a potřebu pečovat o společné sdílený prostor. TPV je chápána jako tvůrčí umělecká činnost, která je prostředkem ke znovuobjevování těla, jeho možností a citlivosti, k sebepoznávání a rozvíjení vyjadřovacích schopností neverbálním způsobem. Jedním z hlavních úkolů je podněcování k samostatné tvůrčí činnosti.

Tento doplňující vzdělávací obor vytváří další prostor pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetencí sociálních a personálních, komunikativních a občanských, a zároveň přispívá k dosahování cílů základního vzdělávání.

6.4.2 Oblasti rozvoje klíčových kompetencí⁷⁰

K rozvíjení klíčových kompetencí žáků a k naplňování cílů základního vzdělávání prostřednictvím tance a pohybové výchovy je nezbytné věnovat pozornost čtyřem základním doménám, které v Taneční a pohybové výchově prostupují veškeré konání a jsou obsažené v nejrůznějších formách v celém vzdělávacím obsahu. Jsou to: **Objevování svého místa, Rozvíjení inteligence těla, Původnost/originalita a Vytváření společenství.**

Objevování svého místa jsou činnosti, jejichž prostřednictvím žák hledá a poznává prostor svého těla, a které zprostředkují a vizualizují představu fyzického propojení tělesnosti k uvědomění si své jedinečnosti v rámci sounáležitosti s celkem – napojení se na řád věcí. Toto poznání doprovází úcta, pokora a svoboda.

Rozvíjení inteligence těla jsou činnosti směřující k rozvíjení přirozeného používání pohybu v závislosti na individuálních anatomických, fyziologických a psychologických předpokladech žáka. Jedná se o dlouhodobý proces podmíněný vůlí, směřující ke kvalitám rozvíjeným a získávaným v závislosti na záměru, talentu a inteligenci. Činnosti směřující k rozvíjení inteligence těla nejsou cestou mechanického opakování a drilu.

Původnosti/originality jsou činnosti, které rozvíjejí osobnost žáka a během dlouhodobého procesu mu pomáhají hledat jedinečný způsob jeho vyjádření světa. Smyslem skutečné původnosti/originality není upoutávat pozornost za každou cenu. Je to cesta jedinečně uchopeného již existujícího tvarosloví. Záměrem je pomáhat vyrůst osobnostem, které budou této původnosti schopny.

Vytváření společenství jsou činnosti, které evokují prožitek sounáležitosti a sdílení. Tanec může zprostředkovat prožitek společenství jako jednu ze základních lidských potřeb. TPV

---

⁷⁰MŠMT, *Rámcový vzdělávací program*. Aktualizovaný text s účinností od 1. 9. 2017. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>. s. 122-125.

navozuje pocity sounáležitosti a sdílení, čímž působí proti odcizení a vykořenění a podporuje pozitivní (partnerskou) sociální interakci.

6.4.3 Vzdělávací obsah⁷¹

K uplatňování domén TPV dochází prostřednictvím celého vzdělávacího obsahu. Učivo je rozčleněno do sedmi okruhů činností:

1. pohybová průprava,
2. prostorové cítění,
3. vzájemné vztahy,
4. pohyb s předmětem,
5. pohybové a taneční hry,
6. hudba a tance,
7. improvizace

Učivo na 2. stupni základních škol se více zaměřuje na vlastní tvorbu žáků s využitím individuálních možností a schopností žáků.

Vzdělávání v rámci TPV musí vždy směřovat k dosažení určité míry inteligence těla, která je závislá na pedagogickém záměru, vůli, talentu a emocích žáka.

6.5 Možnosti využití TPV ve ŠVP

Než byla TPV začleněna do RVP ZV, ve vzdělávací oblasti Umění a kultura byla zastoupena pouze Hudební a Výtvarnou výchovou, tyto obory byly povinné a jako doplňující obor byla k dispozici Dramatická výchova, která patřila do nepovinného vyučovacího předmětu.⁷²

Nyní si může škola zvolit tento doplňující obor buď jako předmět povinný, volitelný, nepovinný nebo integrovaný vyučovací předmět. Blažíčková pro usnadnění, jak s propojením TPV pracovat vypracovala metodickou příručku.⁷³

---

⁷¹MŠMT, *Rámcový vzdělávací program*. Aktualizovaný text s účinností od 1. 9. 2017. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>. s. 122-125.

⁷²PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova: Obohacení vzdělávacího obsahu základního vzdělávání v oblasti Umění a kultura*. Metodický portál RVP [online] Publikováno 21. 6. 2011 Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/13017/tanezni-a-pohybova-vychova-obohaceni-vzdelavaciho-obsahu-zakladniho-vzdelavani-v-oblasti-umeni-a-kul.html/>

⁷³BLAŽÍČKOVÁ, Eva. Romana Lisnerová a kol. *Taneční a pohybová výchova na 1. stupni základní školy*. Metodická příručka pro zavádění Taneční a pohybové výchovy do praxe základních škol. Společnost pro taneční a múzickou výchovu. Praha, 2011. ISBN 978-80-905136-0-0.

6.5.1 TPV jako povinný vyučovací předmět⁷⁴

Pro zařazení je nutné:

1. přiřadit TPV časovou dotaci, která vychází z RVP, jelikož TPV nepatří mezi povinné vyučovací obory a nelze časovou dotaci čerpat ani z jiných vzdělávacích oborů. Vychází se z dané časové dotace pro 1. a 2. stupeň a nelze tyto časové dotace překročit. TPV je nutno uvést do učebního plánu viz Příloha č. 3 ukázka 1
2. vytvořit učební osnovy TPV
  - a) zpracovat charakteristiku předmětu - obsah, časové a organizační vymezení, výchovné a vzdělávací strategie pro očekávané výstupy a pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí, případně uvedení průřezových témat, bude-li třeba
  - b) vzdělávací obsah – rozpracovaný do jednotlivých ročníků, uvést výstupní dovednosti žáka, a jakým konkrétním způsobem jich chceme docílit - viz Příloha č. 3 – ukázka 2

6.5.2 TPV jako volitelný předmět⁷⁵

Zařazení je téměř shodné jako u povinného vyučovacího předmětu

1. časová dotace – rozdíl je pouze v uvedení v učebním plánu předmět jako volitelný a není třeba uvádět přesný název volitelných předmětů, jen je uvést jako volitelné předměty
2. tvorba učebních osnov zůstává stejná jako u povinného vyučovacího předmětu, jen se doporučuje jejich znění uvádět v příloze ŠVP viz Příloha č. 3 ukázka 3

6.5.3 TPV jako nepovinný předmět⁷⁶

Jelikož jsou nepovinné předměty mimo učební plán povinných předmětů a jejich výuka se nepočítá do povinné časové dotace pro 1. a 2. stupeň, jde teda o hodiny nad rámec povinného vzdělávacího obsahu. Seznam nepovinných předmětů se uvádí zvlášť učební plán.

Učební osnovy nepovinného předmětu TPV je ale nutno uvést. Osnovy jsou shodné jako u povinných a volitelných předmětů.

---

⁷⁴BLAŽÍČKOVÁ, Eva. Romana Lisnerová a kol. Taneční a pohybová výchova na 1. stupni základní školy. Metodická příručka pro zavádění Taneční a pohybové výchovy do praxe základních škol. Společnost pro taneční a múzickou výchovu. Praha, 2011. ISBN 978-80-905136-0-0, s. 11-15.

⁷⁵Tamtéž, s. 16-19.

⁷⁶Tamtéž, s. 18-19.

6.5.4 TPV jako integrovaný předmět⁷⁷

V případě integrovaného předmětu se jedná o propojení více vyučovacích oborů. V případě TPV se doporučuje integrovat z vyučovacím oborem Hudební výchova. Měli bychom dbát, aby propojení měly smysluplné mezipředmětové vztahy.

1. časová dotace - do učebního plánu se zaznamenávají oba vybrané obory – viz Příloha č. 3 ukázka 4
2. učební osnovy - mají opět stejné podmínky, jen TPV se uvádí jako předmět povinný.

U charakteristiky se navíc uvádí podrobné informace o integraci.

Vzdělávací obsah bude propojen a musí být patrně začlenění integrovaných oborů

6.6. Revize RVP ZV

Národní ústav pro vzdělávání (dále jen NÚV) vydal v červenci tohoto roku podkladovou analytickou studii⁷⁸, kde zrevidoval vzdělávací obsah TPV. Po posouzení odbornou komisí je doplňující vzdělávací obor TPV vyhovující. Komise došla k závěru, že stávající charakteristika předmětu, obsahové okruhy, učivo a očekávané výstupy se nemusí zásadně měnit. Komise došla k návrhům a doporučením⁷⁹, které uvedu níže:

- v oblasti učiva vzájemných vztahů pro 3. ročník doplnit výstup: žák rozpozná základní kvalitu vztahu (tato položka byla navrhována v původních materiálech)
- doplnění učiva v obsahovém okruhu pro 8. a 9. ročník Improvizace/Tvorba - reflexe tanečního představení
- doplnění učiva v obsahovém okruhu pro 8. a 9. ročník Vhled do historie tance a teorie tance
- rozšíření předmětu TPV do mateřských škol (dále jen MŠ) a středního vzdělávání
- návrh změny názvu vyučovacího oboru na Taneční výchova.

Zásadním doporučením komise bylo zavedení vyučovacího oboru TPV jako předmět na stejné úrovni s obory, které patří do vzdělávací oblasti Umění a kultura.

---

⁷⁷BLAŽÍČKOVÁ, Eva. Romana Lisnerová a kol. *Taneční a pohybová výchova na 1. stupni základní školy*. Metodická příručka pro zavádění Taneční a pohybové výchovy do praxe základních škol. Společnost pro taneční a múzickou výchovu. Praha, 2011. ISBN 978-80-905136-0-0, s. 20-23.

⁷⁸PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 4-6.

⁷⁹ Tamtéž, s. 28.

7. Školy s TPV ve svých osnovách

Bohužel nikde neexistuje přehled, které školy mají doplňující vzdělávací obor ve svých ŠVP. Dle podkladové studie o TPV⁸⁰, která oficiálně vyšla 22. 7. 2019 na stránkách NÚV jsou uvedeny pouze školy, které spolupracují s NÚV z výzkumných důvodů.

Na základě podkladové studie uvádím školy s různými formami TPV:

Povinný vyučovací předmět

ZŠ Slivenec, Praha 5⁸¹ - TPV pouze 1. stupeň

ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary⁸² - TPV pro 1. a 2. stupeň

Povinný a volitelný vyučovací předmět

ZŠ a MŠ Zátor⁸³ - TPV povinný na 1. stupni, na 2. stupni volitelný

Povinný integrovaný vyučovací předmět

ZŠ Školní, Praha 4⁸⁴ – Tělesná a pohybová výchova 1. - 3. třída

7.1 ZŠ Slivenec, Praha 5

Osobně jsem školu navštívila a měla možnost vidět ukázkou náplně hodiny TPV. Hodiny jsou stavěny dle měsíčních plánů a zpracovávají témata, která se vztahují k předmětu. Časová dotace je 1 hodina týdně u nižších ročníků, u vyšších jsou to hodiny 2.

Taneční pedagožka by po zkušenosti s nepozorností u některých žáků uvítala, kdyby tento předmět byl volitelný. Jako u každého předmětu není možné, aby zájem všech dětí byl totožný. Jako slabinu vidí i hodnocení, tudíž se začalo používat hodnocení slovní. Uvítala by spolupráci s tanečním korepetitorem, ale z finančních důvodů ho škola nevyužívá, pedagožka využívá hudební nahrávky.

---

⁸⁰ PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 22.

⁸¹ Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Praha-Slivenec [online]. Dostupné z: <https://www.skolaslivenec.cz/wp-content/uploads/2015/05/%C5%A0VP-1.-9.-2016-3-verze.pdf>

⁸² Školní vzdělávací program ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary [online]. Dostupné z: <http://www.zsazus.cz/index.php/ke-stazeni/viewdownload/27-svp/2202-svp-pro-zs-kompletni-text>

⁸³ Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Zátor [online]. [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <http://www.zszator.com/admin456/images/Dokumenty/svp.pdf>

⁸⁴ Školní vzdělávací program ZŠ Školní Praha 4 [online]. Dostupné z: <http://www.zsskolni.cz/wpcontent/uploads/2017/02/%C5%A0VP.pdf>

8. Situace v zahraničí

V zahraničí je vnímání tance a využití TPV mnohem déle zavedenější než v České republice. Z podkladové analytické studie⁸⁵, která reviduje doplňující vzdělávací obor TPV v oblasti Umění a kultura je možné aktuálně shrnout vzdělávání tří států, v Německu, Francii a Švédsku, v oblasti taneční výchovy – viz níže.

8.1 Francie⁸⁶

Ve Francii se koncepce pedagogiky tance začala vymezovat už v osmdesátých letech. Kinsky ve svém příspěvku upozorňuje⁸⁷ na rozdíly v časové organizaci školní výuky dětí oproti výuce v České republice.

Kinsky dále uvádí⁸⁸ dvě formy zapojení tance do výuky. První z nich je projekt Tanec na školách, který se objevuje v mateřských školách (dále jen MŠ) až po školy střední už od roku 1975. Tato koncepce se zavedla i v Belgii, Velké Británii, Itálii, Norsku a dalších zemích. Zde se vedení výuky profiluje z řad dobrovolníků z vyučujících ale i choreografů. Druhým směrem jsou aktivizační ateliéry, jedná se o zapojení krátkodobých projektů na školách.

Ve Francii je dokonce možnost vybrat si tanec jako maturitní obor a v tomto případě si žáci sami nastavují svoje rozvrhy tak, aby mohli hodiny navštěvovat už od nižších ročníků.⁸⁹

8.2 Německo⁹⁰

Německo se může pyšnit evropským tanečním projektem Tanzplan Deutschland, který se datuje od roku 2005. Díky Federální Kulturní nadaci, která do tance vložila 12,5 milionu eur, se podařilo komplexně a systematicky prosadit tanec jako umělecký obor. Tento projekt se stal modelovým vzorem pro další státy. Ve školním prostředí se projekt tanec do škol objevuje formou vyučovacího předmětu nebo ve formě projektů, a to v Düsseldorfu, Frankfurtu, Mnichově a Brémách. Hamburk a Kolín nad Rýnem jsou města, kde díky Tanzplanu je dobrá

---

⁸⁵PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 4-6.

⁸⁶Tamtéž, s. 4.

⁸⁷KINSKY, Marie. *Pedagogika tance a společnost, mezinárodní příklady*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5, s. 38.

⁸⁸Tamtéž.

⁸⁹PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 4.

⁹⁰Tamtéž.

úroveň kvalifikačních vzdělávacích programů pro učitele. Tanzplan se zasadil také o nové směry ve vzdělávání a školení profesionálních tanečních pedagogů.

8.3 Švédsko

Tanec ve školách je zaveden i ve Švédsku, a to ze všech tří uvedených států nejbohatším způsobem. I zde se zapojení taneční výchovy datuje od konce osmdesátých let. Dle podkladové studie⁹¹ oproti vzdělávání v České republice, Švédsko ve svém vysokoškolském vzdělání učitelů 1. a 2. stupně zařazuje kurzy tance / pedagogiky tance pro ZŠ po dobu několika semestrů. Tím mají odborné předpoklady učit taneční výchovu učitelé bez zaměření.

Studie uvádí⁹² Institut Dans i skolan (IDiS), který spolupracuje se školami, které mají zájem o zařazení tanečního vzdělání do výuky. Podporuje vzdělávání pedagogů formou seminářů. “Podle švédského vzdělávacího systému by měla být v současné době zařazena fyzická aktivita žáků ve škole každý den, a tak je zvyšující se tendence zapojení tanečního vzdělávání ve školách.”

---

⁹¹PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 5.

⁹²Tamtéž, s. 6.

9. Informovanost o TPV

V dnešní době se využívají k informovanosti o TPV projektová vyučování. Jak už bylo zmíněno v 6. kapitole TPV a RVP ZV, patří sem zavedení projektu Tanec školám, dále činnost organizace SE.S.TA, který disponuje projektem Škola tančí. Je to dobrý krok pro obeznámení veřejnosti, jakým způsobem tanec funguje a aby nedocházelo ke zkresleným výkladům, jak se tomu stává běžně.

9.1 Tanec školám

Tanec školám⁹³ je umělecko-vzdělávací projekt, jehož předchůdcem je činnost občanského sdružení Tanec Praha, který se zaměřoval na vzdělávací programy formou komunitní práce s dětmi a vychází z principů metodiky TPV. Od roku 2006 se projekt realizoval na jedenácti školách. V současnosti od roku 2017 se realizují kratší bloky, což je mnohem přístupnější pro více škol. Výuka je součástí vyučování, časová dotace je 10-12 hodin/blok a školy je čerpají v rámci tělesné výchovy z důvodu vhodného využití tělocvičen nebo v rámci estetické výchovy jako její obohacení „svým tvůrčím a uměleckým zaměřením, s intenzivní hudební složkou“.⁹⁴

9.2 Škola tančí

Škola tančí je projekt, který spadá pod neziskovou organizaci Centrum choreografického rozvoje⁹⁵ (setkávání současného tance SE.S.TA), která se od roku 1999 stará o podporu současného tance, pořádá aktivity jak pro profesionály, tak i pro veřejnost a děti.

Projektové vyučování se uskutečňuje formou spolupráce se školami a pedagogy. „V dané škole je vybrána jedna nebo více tříd a ve spolupráci s její paní učitelkou je stanoveno téma, na kterém pak děti, taneční lektorka a pedagog společně pracují po dobu několika dnů. Na závěr mají vždy děti příležitost předvést, co společně vytvořily svým učitelům i rodičům“.⁹⁶

Zde jen doplním, že se jedná o zapojení do jakékoliv vyučovacího oboru dané školy.

---

⁹³ Tanec školám. Divadlo ponec. [online] Dostupné z <https://divadloponec.cz/cs/pro-skoly>

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ SE.S.TA <http://www.se-s-ta.cz/cs/informace-sesta/profil.php>. Sdružení založila Marie Kinsky.

⁹⁶ <http://www.se-s-ta.cz/sesta-pro-deti.php>

9.3 Konference Střed zájmu: UMĚNÍ A ŠKOLA

Chtěla bych zde uvést uskutečnění této konference, neboť jejím cílem bylo shrnutí a představení výsledků dosavadní činnosti projektů, které se zaměřovaly na zapojení umění do škol. Dále byly vyzdvíženy kladné přínosy z praxe a stanoveny potřeby a cíle pro další spolupráci škol s umělci a pedagogy.

Konference⁹⁷ se konala dne 13. 11. 2018 v divadle Ponec a na půdě MŠMT, bohužel bez účasti potřebných úředníků, kteří by mohli promluvit ve věci finančního přispění na tyto umělecké projekty. Dle tiskové zprávy⁹⁸ vyplývá, že Ministerstvo kultury vypracovalo memorandum, které avizovalo vznik speciální grantové „meziresortní systémové podpory umělecko-vzdělávacích projektů“ s MŠMT, bohužel bezvýsledně.

Po shrnutí všech přednesených příspěvků je znát, že v našem školství je stále patrný konzervativní přístup, jak z hlediska finančního, tak z hlediska předsudků vůči umělcům. „Realizace projektů garantovaných kvalitními uměleckými organizacemi na školách je tak dosud plně v rukou vedení škol. Praxe dokazuje, že pokud je vedení školy vnímavé a uvědomuje si, že role umění je nenahraditelná jak ve společnosti, tak ve vzdělání, vnáší již kreativní prvky do výuky z vlastní iniciativy.“⁹⁹

---

⁹⁷ Konference Střed zájmu: UMĚNÍ A ŠKOLA. [online] Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/aktualne/kalendar-akci/1096-stred-zajmu-umeni-a-skola>

⁹⁸ Tisková zpráva. [online] Dostupné z: https://www.idu.cz/aktualne/aktuality/tz-stred-zajmu-umeni-a-skola-20_11.pdf

⁹⁹ Tamtéž.

10. Analýza Integrace TPV v ŠVP v rámci RVP ZV

Pro analýzu integrace TPV do ŠVP jsem si vybrala dvě školy, ZŠ Slivenec, která má TPV jako vzdělávací obor povinný a ZŠ Školní, která integrovala TPV do vzdělávacího oboru Tělesná výchova. Mým záměrem je porovnání obsahového zaměření, očekávaných výstupů v jejich ŠVP ve vztahu k RVP.

10.1 ZŠ Slivenec, Praha 5 – vzdělávací program Naše zelená škola, domov myšlenek, poznání a kamarádů

Název předmětu: Taneční a pohybová výchova

Tato škola patří mezi první, které se seznámily s TPV a zařadily ji do svého ŠVP jako předmět povinný. Dle jejich ŠVP¹⁰⁰, který uvádím níže, se TPV čerpá z disponibilní časové dotace, jednou týdně po jedné hodině v 1. až 5. ročníku 1. stupně.

Obsahové vymezení

TPV na prvním stupni ZŠ žáka seznamuje s fyziologicky správným a zdravým způsobem držení těla, a to jak v klidu, tak i v pohybu. Formou hry předává znalosti o těle a jeho fungování a přiměřeným zatížením svalové aparatury koriguje zdravý rozvoj všech svalových oblastí. Propojuje citové a emoční zkušenosti s tělesným zážitkem a učí citlivosti vůči svému okolí a sobě samému, zároveň představuje možnost vyjádřit se a neverbálně komunikovat se svým okolím. Posiluje sociální cítění a soudržnost se skupinou, společností. Podporuje a rozvíjí fantazii. Žáka seznamuje i s jinými druhy umění (např. výtvarné umění, hudba) a učí aktivní kooperaci s danými podněty.

Časové a organizační vymezení

Na prvním stupni se taneční a pohybová výchova vyučuje s dotací 1 vyučovací hodiny týdně. Výuka probíhá v tělocvičně nebo sále dostatečně prostorném a přizpůsobené potřebám pro pohybové aktivity (vybaveném i drobným náčiním). Děti pracují za podpory hudebního doprovodu zajištěného korepetitorem.

---

¹⁰⁰Školní vzdělávací program. ZŠ Slivenec. [online] Dostupné z: <https://www.skolaslivenec.cz/wp-content/uploads/2015/05/%C5%A0VP-1.-9.-2016-3-verze.pdf>

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k řešení problémů:

S využitím hudebního doprovodu žáky cvičíme v rozpoznávání a dodržování rytmu, v dovednosti opakovat či vytvořit (tleskáním, luskáním, bubnováním) přítomný rytmus (rytmickou strukturu), v dovednosti reagovat na změny dynamiky (forte, piano). Zadáváme úkoly takovým způsobem, aby odpovídaly pohybovým možnostem žáků a aby je žáci byli nuceni řešit osobitě, kreativně, za pomoci vlastní fantazie.

Kompetence komunikativní:

S využitím hudebního doprovodu žáky cvičíme v rozpoznávání a dodržování rytmu, v dovednosti opakovat či vytvořit (tleskáním, luskáním, bubnováním) přítomný rytmus (rytmickou strukturu), v dovednosti reagovat na změny dynamiky (forte, piano). Umožňujeme žákům pracovat ve skupině různého typu (volná skupina, kruh, řada, zástup, dvojice, trojice a více) v držení i bez držení, čímž se utužují vztahy ve skupině, učí se práci v kolektivu, respektu a souhře.

Kompetence sociální a personální:

Umožňujeme žákům pracovat ve skupině různého typu (volná skupina, kruh, řada, zástup, dvojice, trojice a více) v držení i bez držení, čímž se utužují vztahy ve skupině, učí se práci v kolektivu, respektu a souhře.

Kompetence pracovní:

Zařazujeme a vybíráme do hodiny takové hry a pohybová cvičení, kterými žák rozvíjí své motorické schopnosti a zlepšuje svou fyzickou kondici, trénuje koordinaci pohybu.

Výstupy žáka 1. ročník

- zná a správně předvede základní pohyby těla
- kontroluje rozložení ramen, nepřetěžuje páteřní lordózu či kyfózu
- rozpoznává strany, orientuje se a ví, kde je před, vzad, vnímá vzdálenosti
- je schopen rychlého i pomalého pohybu, pohybově zpracovává základní dynamické stupně
- na základě individuálních možností a schopností zvládá základní způsoby pohybu z místa
- spolupracuje s hudbou a jednoduchou písní, udrží její tempo, respektuje začátek a konec skladby
- disciplinovaně pracuje s náčiním, využívá jeho charakteristické vlastnosti
- vysvětlí pravidla her a respektuje je

Učivo 1. ročník

leh, sed, stoj

piano, mezzoforte, forte

chůze, běh, cval, poskočný a dvojposkočný krok

jednoduché lidové písně

pohybové hry, říkadla, rozpočítávadla

V 1. ročníku je propojení se Zdravotní tělesnou výchovou

- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy => posilování zádových a hýžd'ových svalů, posilování břišní stěny a protažení svalů bederní oblasti, cviky pro prevenci ploché nohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením => individuální cviky a nácvik vzhledem k oslabení jednotlivce

Výstupy žáka 2. ročník

O výstupy z 1. ročníku se rozšiřují o:

- zná a přijímá základní pravidla držení těla
- používá náčiní k pohybu, respektuje a vyžívá jejich specifika
- vysvětlí pravidla her a respektuje je
- spolupracuje s partnerem, vnímá jej a navazuje k němu vztah
- dokáže vlastním způsobem jednoduše pohybově zpracovat hudební či tematické zadání

Učivo 2. ročník

kruh, řada, pohyb ve dvojici

míč, šátek, švihadlo

Propojení se Zdravotní tělesnou výchovou je stejné jako v 1. ročníku

Výstupy žáka 3. ročník

Výstupy se rozšiřují o:

- aktivně vnímá hudební doprovod a reaguje na změny tempa a rytmu (presto, allegro, andante, lento)
- na základě jednoduchého zadání je schopen krátké improvizace
- vnímá melodii hudby, dokáže ji zpracovat a vyjádřit pohybem
- respektuje hudební frázování

Učivo 3. ročník

pohyb dráhy

improvizace podle hudby

tempo a rytmus

ztvárnění hudby

Propojení se Zdravotní tělesnou výchovou je stejné jako v 1. a 2. ročníku

Výstupy žáka 4. ročník

- navazuje vztahy se spolužáky v malé skupině a spolupracuje s nimi v souhře s hudbou (pohyb po prostoru s využitím známých kroků - chůze, běh, poskok apod. a to v různých formách držení
- za ruce, za ramena, držení zkřížené i bez držení)
- rozezná v pohybu přízvukné a nepřízvukné doby, vnímá a rozeznává dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt
- doprovází lidové písně vlastním doprovodem (tleskání, luskání, zpěv)
- využívá hrudník a paže ke komunikaci s hudbou a se spolužáky (klony hrudníku, rotace trupu, malování křivek v prostoru pažemi)
- vnímá prostor horizontálně a vertikálně a dle toho se v něm pohybuje (skoky do výšky a dálky, podlézání a přelézání formou cvičení a pohybových improvizací, pohyb ve snížení a výponu

Učivo 4. ročník

krok, chůze, poskok

takt třídobý a čtyřdobý

rytmizace

rotace trupu

vnímání prostoru

Zdravotní tělesná výchova

- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování => správný stoj s důrazy na vytažená záda, vzpřímený sed, uvědomělý leh na zádech, cviky pro prevenci ploché nohy
- zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele => základy jógových pozic a pilates cvičení
- uvědomuje si své zdravotní oslabení a dokáže upozornit na činnosti (prostředí), které jsou v jejich rozporu => důsledky nesprávných činností (prostředí) na jednotlivá zdravotní oslabení

- uvědomuje si své zdravotní oslabení a dokáže upozornit na činnosti (prostředí), které jsou v jejich rozporu => důsledky nesprávných činností (prostředí) na jednotlivá zdravotní oslabení

Výstupy žáka 5. ročník

- navazování vztahů se spolužáky ve středně velké skupině
- pohybuje se po prostoru v různých drahách, které dokáže proměňovat (výskoky či snížení, různě ostré změny směrů), vnímá vztahy k prostoru (dostředivost, odstředivost)
- zpracuje a předvede švihový pohyb (švihy nohou na zemi, švihy pažemi ve stoje) i pohyb vedený, dokáže je rozlišit a dynamicky různě s nimi pracovat
- udrží správné držení těla ve smyslu statickém (rozličné lehy, stoje, sedy) i kinetickém (pohyb po prostoru v různých formách)

Učivo 5. ročník

práce ve skupině

vztahy v prostoru

švihový pohyb

držení těla

Propojení se Zdravotní tělesnou výchovou je stejné jako ve 4. ročníku

Podrobné ŠVP vzdělávacího oboru TPV, kde je srovnání s vymezením z RVP pro 1. - 5. ročníku jsou uvedeny v příloze č. 4 a 5, Příloha č. 6 představuje Učební plán ZŠ s uvedeným TPV.

10.2 ZŠ Školní - Praha 4 - BRANICKÁ ŠKOLA – ŠANCE PRO VŠECHNY

Název předmětu: Tělesná a taneční výchova 1. – 3. ročník, Tělesná výchova 4. – 9. ročník

Tato základní škola stála také u zrodu zkušebního pilotního programu (viz kapitola Tanec Školám). V rámci integrace s Tělesnou výchovou, aby škola zachovala vymezenou časovou dotaci, škola střídá hodiny Tělesné a pohybové výchovy a Tělesné výchovy jednou týdně. Jejich učební plán je v příloze č. 7.

Dle jejich specifikace v ŠVP¹⁰¹ pro 1. stupeň, součástí tělesné výchovy je taneční výchova, která využívá specifiku tance k formování osobnosti žáka. Škola spolupracuje s taneční konzervatoří Duncan Center. Její lektori se podílejí na výuce předmětu tělesná a taneční výchova. Žáci spoluvytvářejí profesionální taneční představení v divadle Archa.

Obsahové vymezení

Při realizaci předmětu Tělesná a taneční výchova se umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat.

Výuka se orientuje na:

- získání zájmu dětí o pohybové aktivity
- přiblížení reálným potřebám života žáků a ovlivňování jejich zdraví
- základní pohybový rozvoj žáků podle principů všestrannosti, především herními a soutěživými formami
- osvojování a postupné zdokonalování základních pohybových dovedností vybraných sportovních odvětví a tance
- rozvíjení pohybových schopností
- pohybovou aktivitu jako jeden z nejúčinnějších prostředků kompenzace převážně jednostranného pracovního zatížení žáků ve škole
- na osvojení základních principů estetického pojetí pohybu budovaného na jeho prožívání, které vyústí ve spontánní taneční projev podle hudebního doprovodu
- na spolupráci s místními zájmovými tělovýchovnými organizacemi
- zdravotně oslabené žáky, kteří by vedle účasti ve všech uvedených formách povinné i zájmové tělesné výchovy měli zúčastňovat také zdravotní tělesné výchovy

---

¹⁰¹ Školní vzdělávací program ZŠ Školní Praha 4 [online]. Dostupné z: <http://www.zsskolni.cz/wpcontent/uploads/2017/02/%C5%A0VP.pdf>

- vytvoření respektu k pohybově méně zdatným, zdravotně oslabeným
- odpovědnost za tělesný a pohybový rozvoj žáků se náležitě přenesl na rodiče ve smyslu odpovědnosti každého jedince za úroveň a rozsah svého vzdělání
- na spontánní využívání jednoduchých, bezpečných pohybových činností s velkým motivačním nábojem pro přirozenou potřebu pohybu a možností dětí
- všestrannou tělesnou přípravu, která bude směřovat k rozvíjení pohybových schopností (obratnost, rychlost, pohyblivost, vytrvalost a síla)
- spontánní využívání jednoduchých, bezpečných pohybových činností s velkým motivačním nábojem pro přirozenou potřebu pohybu a možností dětí
- na jednání v duchu fair play při každé činnosti
- poznávání životních hodnot a formování odpovídajících postojů souvisejících se zdravím a mezilidskými vztahy.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení: Ve vyučovacím předmětu Tělesná a taneční výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie:

- a) vedeme žáky k používání přiměřeně náročných termínů
- b) vytváříme pozitivní vztah k pohybu
- c) vytváříme jednoduchá kritéria pro vyhodnocování toho, co se žáci naučili

Kompetence k řešení problémů:

- a) vedeme žáky k tomu, aby se nenechali odradit případným neúspěchem
- b) spolu s žáky sledujeme jejich pokrok

Kompetence komunikativní:

- a) vedeme k efektivní komunikaci se spoluhráči při hrách
- b) učíme reagovat na pokyny a gesta spoluhráčů, vyučujících (rozhodčích)
- c) sledujeme sportovní události v médiích

Kompetence sociální a personální:

- a) vedeme žáky k účinné spolupráci v týmu
- b) vedeme žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu
- c) učíme žáky hodnotit jejich pohybový projev i projev druhých
- d) prezentujeme se na veřejných vystoupeních a soutěžích

Kompetence občanské:

- a) vedeme žáky, aby sportovali v duchu fair play

Kompetence pracovní:

- a) vedeme žáky k dodržování bezpečnosti
- b) učíme žáky poskytovat první pomoc

Průřezová témata - Osobnostní a sociální rozvoj

1. - 3. ročník 1. období

žák:

- a) spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- b) zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení
- c) spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- d) uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v prostorech školy
- e) reaguje na základní pokyny a povel k osvojované činnosti a její organizaci
- f) uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; správně zaujímá základní cvičební polohy
- g) zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením
- h) zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- i) zvládá základní techniku speciálních cvičení
- j) upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením
- k) podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- l) zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- m) zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti vytváří varianty osvojených pohybových her

Činnosti ovlivňující zdraví

Výstupy žáka

- při pohybových činnostech dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti, využívá příležitosti k pohybu s vědomím významu pohybu pro zdraví - dbá na správné držení těla, chápe význam průpravných, kompenzačních a relaxačních cvičení

Učivo

- význam pohybu pro zdraví, pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech
- průpravné a zdravotně zaměřené cviky

Přesahy

Cviky Zdravotní tělesné výchovy jsou využívány v povinné Tělesné výchově - zdravotní oslabení, konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obutí pro Zdravotní tělesnou výchovu

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Výstupy žáka

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině
- usiluje o jejich zlepšení, aktivně se zapojuje při týmových hrách a soutěžích

Učivo

- pohybové hry a činnosti
- základy gymnastiky, rytmiky a tance
- základy atletiky
- základy cvičení s náčiním (švihadlo, míč)
- základy sportovních her (hod míčkem)
- turistika a pohyb v přírodě
- plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti

Činnosti podporující pohybové učení

Výstupy žáka

- dodržuje základní pokyny a povely k osvojování činností a její organizaci učivo
- komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- zásady jednání a chování – fair play
- organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování
- bezpečnost při sportování
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru.

Přesahy

dodržování pravidel – osvojení schopnosti dodržovat daná pravidla v průběhu vyučování i během přestávek, Člověk a svět, Matematika

10.3 Analýza – srovnání s RVP ZV

Srovnání ŠVP dvou škol, které mají zařazenou TPV ve formě povinného a integrovaného předmětu ve vztahu k RVP ZV. Samozřejmě musím předeslat, že RVP ZV slouží jako elementární základ, jak uchopit obsah, výstupy a učivo, záleží na každé škole, jakým způsobem si svůj ŠVP nastaví. V tomto případě doplňujícího vzdělání si mohou vybrat ze tří způsobů, jak obor nastavit, jak je uvedeno v kapitole 6.2.

10.3.1 ZŠ Slivenec – předmět povinný

Obsahové vymezení

Jelikož se jedná o nastavení oboru jako předmět povinný, celá koncepce obsahového vymezení vychází z navrženého obsahu v RVP ZV pro Taneční a pohybovou výchovu. Škola zohlednila všechny tematické okruhy, jako je správné držení těla, vnímání prostoru skrze pohyb, vnímání času, práce s hudbou, sociální citění a komunikaci s okolím a rozvoj fantazie.

Očekávané výstupy žáka

– ve všech ročnících je propojení se Zdravotní tělesnou výchovou (dále jen ZTV)

1. ročník

Výstupy žáka v ŠVP jsou vybrány dle očekávaných výstupů pro 1. období 1. stupně, vzhledem k mladšímu věku bez zaměření se na partnerské vztahy v malé skupině a práci s improvizací. U ZTV jsou očekávané výstupy 1. období 1. stupně.

2. ročník

Ve druhém ročníku už jsou zastoupeny všechny doporučené body pro 1. období 1. stupně. Učivo je doplněno o spolupráci s partnerem i ve skupinách, činnosti s náčiním. Akcentace hudby s pohybem.

ZTV je totožné jako u 1. ročníku.

3. ročník

Obsah výuky 1. období se rozšiřuje o práci s hudbou a seznámením se s improvizací.

ZTV je zachováno jako u 1. a 2. ročníku.

4. ročník

Ve čtvrtém ročníku je ŠVP opět sestaven podle daného RVP ZV pro 2. období 1. stupně.

Zde je už propracovanější důraz na vnímání hudební složky.

ZTV je zohledněno jako výstupy pro 2. období 1. stupně.

5. ročník

V pátém ročníku se činnosti zaměřují už na větší skupiny žáků a jsou zapojovány náročnější pohybové možnosti.

ZTV je totožná jako ve 4. ročníku.

10.3.2 ZŠ Školní – předmět integrovaný s Tělesnou výchovou

Obsahové vymezení

V obsahovém vymezení v ŠVP, kdy se jednou týdně hodina vede jako Taneční výchova a jednou týdně jako sportovní činnosti v 1. - 3. ročníku, je vidět značný potenciál pohybových aktivit spojených s tancem.

Výstupy žáka 1. – 3. ročníku jsou uvedeny pro všechny tyto ročníky společně

Uplatnění výstupů v RVP ZV není v ŠVP viditelné, jsou zde pouze rozdělení výstupů na činnosti zaměřující se na zdraví, podporu pohybových dovedností a pohybového cvičení, a to ve větší míře se zaměřením na Tělesnou výchovu.

10.3.3 Shrnutí

Tímto srovnáním jsem chtěla ukázat dvě rozdílné možnosti, které se nabízejí při volbě doplňujícího vzdělávacího oboru TPV do ŠVP.

TPV jako předmět povinný je varianta, kdy lze naplnit minimální očekávané výstupy v celé své šíři tak, jak je vidět u ŠVP ZŠ Slivenec. Žáci tak mají možnost plně obsáhnout všechny oblasti učiva, od pohybové průpravy, prostorové citění až po hudební složku s improvizací. Veškerá vyhrazená časová dotace je plně využita a dostatečně se proberou všechny obsahové okruhy.

Volba TPV jako předmět integrovaný je podle ŠVP ZŠ Školní viditelně zaměřen na propojení s předmětem Tělesná výchova, a to zřejmě i z hlediska týdenního střídání předmětů Taneční

výchova s Tělesnou výchovou. Z důvodu integrace předmětu pouze do prvních tří ročníků vnímám nedostatečnou možnost seznámit žáky s celkovým záměrem pojetí TPV.

Z podkladové studie¹⁰², kde je reflexe vedoucí učitelky ze ZŠ Školní, je patrné, že TPV byla zařazena do ŠVP již před devíti lety jako vzdělávací obor pro 1. – 5. ročník. Bohužel z organizačních důvodů se musela výuka snížit pouze na první tři roky.

V revizi RVP ZV¹⁰³ komise navrhla doporučení, aby se doplňující vzdělávací obor dostal na stejnou úroveň, jako jsou umělecké obory v oblasti Umění a kultura. Na základě zkušeností z praxe totiž vyplývá, že integrace s Tělesnou nebo Hudební výchovou plně nevyužívá výchovný a vzdělávací potenciál, který je nastavený dle RVP ZV.

---

¹⁰² PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>, s. 18.

¹⁰³ Tamtéž, s. 27.

11. Závěr

Jak už bylo zmíněno v úvodu, mým záměrem bylo ukázat současný stav doplňujícího vzdělávacího oboru TPV, který je od roku 2010 součástí RVP ZV. Nejprve jsem vybrala termíny, které s tancem souvisí, neboť je zapotřebí vysvětlit jejich spojitost. Toto propojení se objevuje v oboru TPV od začátku do konce. Velice důležité je právě vymezení, co TPV znamená, co může dítěti přinést a jakým způsobem ho formuje do jeho dalšího vývoje. Nejedná se jen o umělecké hodnoty, ale o objevení svých pohybových možností a pochopení dalších uměleckých směrů, které slouží ke kultivaci člověka. Proto jsou v práci uvedeny i umělecké obory, které se určitým způsobem v hodinách TPV mohou promítnout.

Pro získání aktuálních informací o TPV jsem oslovila paní Evou Blažíčkovou, zakladatelku Taneční konzervatoře Duncan Centre, která stála u zrodu příprav pro začlenění TPV do RVP ZV. Díky její stálé spolupráci s NÚV byla v autorském kolektivu, který v minulém měsíci publikoval podkladovou analytickou studii, která reviduje vzdělávací obor TPV ve vzdělávací oblasti Umění a kultura v RVP ZV. Garantem za NÚV byla PaedDr. Markéta Pastorová, se kterou jsem měla také možnost osobně pohovořit na toto téma.

Nejzávažnější problém, na který jsem při studiu látky k této práci narazila, vidím nevhodně nastavené kvalifikační předpoklady pedagogů TPV a s nimi související možnosti uplatnění tanečních pedagogů v základním vzdělávání, neboť v současné době se akceptuje pro splnění kvalifikace dle Zákona o pedagogických pracovnících pouze magisterské studium daného oboru. Je velice těžké pro absolventy konzervatoří, jejichž výstupní kvalifikace je vhodná pouze pro výuku na Základních uměleckých školách, aby se mohli dál vzdělávat, aniž by museli studovat vysokoškolský obor.

Z toho důvodu jsem uvedla Petici za vzdělání tanečních pedagogů z roku 2014, tímto voláním o pomoc se jeví systém našeho školství, který stále přetrvává. To byla i první reakce paní Blažíčkové, nedostatek kvalifikovaných tanečních pedagogů, na otázku, z jakého důvodu si myslí, že školy nemají zájem o zavedení TPV do svých ŠVP. Je dobře, že díky revizi RVP ZV, vzešlo doporučení, aby se začalo řešit vzdělávání tanečních pedagogů speciálně pro vzdělávací obor TPV. Tato problematika však souvisí s nastavením výuky na vysokých školách.

Překážka s tím související je i získání tanečního korepetitora na hodiny TPV. Ten patří k oboru TPV právem, neboť je to spoluautor kvalitní a bohaté výuky a dokonce to vychází i z předpokladů RVP ZV pro výuku TPV. Tato překážka spadá opět do kategorie diskuzí

s MŠMT, neboť se jedná hlavně o finanční nemožnosti škol tohoto pedagoga zaplatit. Škola v první fázi tanečního korepetitora zaměstná, ale po určité době, právě z finančních důvodů, si nakonec musí taneční pedagog pomoci sám se zvukovým záznamem.

Ve své práci jsem z podkladové studie samozřejmě také čerpala, velice zajímavé bylo seznámení se s přístupy využití TPV v zahraničí, které uvádím. Velice mě zaujal systém přípravy pedagogických pracovníků, zejména ve Švédsku, kdy si při studiu učitelství 1. a 2. stupně studenti mohou vybrat kombinovatelnost oboru tance například s matematikou.

Uvedené zahraniční zkušenosti považuji jako cestu pro nastavení vhodných kritérií vedoucích k zapojení uměleckých oborů do základního vzdělávání. Samozřejmě závisí na možnostech spolupráce a domluvách s MŠMT, bez jejichž pomoci nedojde ke změnám nastaveného systému, který v České republice nyní přetrvává. Přece jen se jedná o velmi vysokou finanční podporu, která je pro zavedení změn potřebná.

V kapitole o RVP ZV jsem uvedla zavedení pilotních projektových programů před prosazením TPV, které sloužily k získání zkušeností s fungováním předmětu ve výuce. Díky tomu byla vypracovaná Metodická příručka, která jasně definuje možnosti využití TPV ve výuce a její nastavení v ŠVP. V praktické části jsou návrhy a doporučení, jak konkrétně rozpracovat učivo a tím pádem je nápomocna pro překonání překážek při zavádění TPV v základním vzdělávání a dopomůže překonat prvotní nejistotu.

Za velice přínosné je považováno i zapojení TPV prostřednictvím projektové výuky, které využívají některé školy pro zapojení tance do své výuky. Alespoň touto cestou žáci získají povědomí o tanci. Mají možnost vědomě používat svoje tělo, přirozeně se pohybovat, navazovat vzájemné vztahy se spolužáky a rozvíjet svoji kreativitu. Samozřejmě jde o další rozhled v oblasti vnímání umění i pro jejich rodiče.

Je nutné konstatovat, že v současné době není vytvořen přehled základních škol mající TPV zpracovanou do svého ŠVP, který by sloužil jako inspirace pro ostatní školy zajímající se o tento vzdělávací obor. To vede k zamyšlení, jakým způsobem by se tato mezera dala vyplnit. NÚV ve své studii uvádí pouze školy, které jsou s nimi v kontaktu od počátku zavedení pilotních programů s TPV na školách a tím pádem od nich mají relevantní výzkumné přehledy.

Dle revize doplňujícího vzdělávacího oboru TPV v podkladové studii vyplývá, že vzdělávací obsah, tak jak byl nastaven od počátku, vyhovuje současným nárokům na vyučování tohoto předmětu a RVP ZV oboru TPV se pravděpodobně nebude zásadně měnit. Návrhy, které

z revize vzešly, jsou v kapitole 6.6. Přesto opětovně uvedu bod, se kterým plně souhlasím, a to zavedení vzdělávacího oboru TPV do ŠVP i pro MŠ a pro střední vzdělávání.

TPV ve školách je pro žáka velice přínosná zkušenost, která má svým působením vliv na jeho další životní rozvoj. Z toho důvodu je důležitá osvětová činnost ve školách, hlavně u ředitelů škol a pedagogických pracovníků pro získání povědomí o TPV. V MŠ vidím velice vhodný prostor pro začátek seznamování se s TPV, neboť jistá pohybová složka je daná již v současných ŠVP MŠ. Domnívám se, že u středoškoláků by mohly zafungovat propracovanější výstupy vyšších ročníků, kdy se plánuje zahrnout povědomí o historii tance a analýza tanečních představení.

Problematika tohoto vzdělávacího oboru mě oslovila. Velice ráda bych se v budoucnu tomuto tématu dále věnovala případným rozpracováním v diplomové práci nebo získáním možnosti profesně působit v instituci, která se tímto oborem zabývá.

Použitá literatura

- BLAŽÍČKOVÁ, Eva. *Metodika a didaktika taneční výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2004. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-166-4.
- BLAŽÍČKOVÁ, Eva. Romana Lisnerová a kol. *Taneční a pohybová výchova na 1. stupni základní školy*. Metodická příručka pro zavádění Taneční a pohybové výchovy do praxe základních škol. Společnost pro taneční a múzickou výchovu. Praha, 2011. ISBN 978-80-905136-0-0.
- BURIAN, Karel Vladimír. *Hvězdy baletu: stopami vývoje a proměn baletního umění*. Ilustrovala Jarmila MAŤÁTKOVÁ. Praha: Panton, 1971. Edice přátel hudby.
- CVEKLOVÁ, Bohumíra. *Význam vybraných uměleckých aktivit pro rozvoj osobnosti dítěte (výzkum v oblasti dětského scénického tance)*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.
- ČÍŽKOVÁ, Klára. *Tanečně-pohybová terapie*. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-547-7.
- HOJTAŠOVÁ, Jaroslava. Michaela Dvořáková. *Tanec jako prostředek formování estetického vkusu*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.
- JEBAVÁ, Jana. *Kapitoly z dějin tance a možnosti terapie*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-620-1.
- JEŘÁBKOVÁ, Jarmila. *Taneční průprava: odborná příručka pro učitele tanečních oborů lidových škol umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Odborná literatura pro veřejnost.
- KINSKY, Marie. *Pedagogika tance a společnost, mezinárodní příklady*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.
- KRÖSCHLOVÁ, Jarmila. *Výrazový tanec: taneční tvorba*. Praha: IPOS ARTAMA, 2002. Pohyb. ISBN 80-7068-106-3.
- LAJNEROVÁ, Marta. *Tanec školám – taneční a pohybová výchova jako doplňující vzdělávací obor v Rámcových vzdělávacích programech Základního vzdělávání*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní sympozium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník

příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

LÁZŇOVSKÁ, Lenka. *Kulturní kapitál a taneční výchova*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

LÖSSL, Jiří. *Taneční školství zblízka – vzdělávání v oblasti tance*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

MOJDL, Edgar. *Vztah hudby a tance v hodinách taneční výchovy, problematika taneční korepetic*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

RELLICHOVÁ, Ludmila. *Taneční tvorba pro děti a s dětmi: ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: NIPOS-ARTAMA Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2009. Pohyb. ISBN 978-80-7068-237-1.

SMETANOVÁ, Lenka. *Dítě v současném světě z pohledu lékaře*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

SMUGALOVÁ, Zuzana. *Taneční výchova (pohled do minulosti)*. Taneční výchova a kulturní kapitál: celostátní symposium o taneční výchově na přelomu tisíciletí: sborník příspěvků. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2008. Pohyb. ISBN 978-80-7068-226-5.

Internetové zdroje

Asociace pedagogů taneční a pohybové výchovy. [cit. 2014-01-23]. [online] Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/zpravy/asociace-pedagogu-tanecni-a-pohybove-vychovy-zve-k-setkani-tuto-sobotu-v-pardubicich>

ČIŽMÁRIKOVÁ, Monika. *ÉMILE JAQUES-DALCROZE – HUDEBNÍK, KTERÝ OVLIVNIL TANEČNÍ SVĚT*. Taneční aktuality [cit. 2015-07-01] [online]

Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/osobnosti/emile-jaques-dalcroze-hudebnik-ktery-ovlivnil-tanecni-svet>

Diskuze [online]. Metodický portál [cit. 2009-11-16]. Dostupné z: <https://diskuze.rvp.cz/viewtopic.php?f=149&t=407&p=4967&sid=654c1d0e76203ee04f2ced87024daa28#p4967>

Duncan Institut. *Jarmila Jeřábková*. [online] Dostupné z: <http://duncaninstitut.cz/festival-nove-evropy-cena-jarmily-jeרבkove/o-festivalu/jarmila-jeרבkova-mikulikova/>

Konference Střed zájmu: *Český tanec v datech* (2/4: Vzdělání vs praxe), divadlo v Celetné, zorganizoval Institut umění – Divadelní ústav (IDU), 19. 9. 2018 [online] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Pje39DCIbcE>

Konference střed zájmu. Umění a škola. *Tisková zpráva*. [cit. 2018-11-20] [online] Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/aktualne/kalendar-akci/1096-stred-zajmu-umeni-a-skola>

MŠMT, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. *Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy*, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. [cit 2011-05-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/prehled-uprav-rvp-zv-1>

MŠMT. *Rámcový vzdělávací program*. Aktualizovaný text s účinností od 1. 9. 2017. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>

Otevřený dopis [cit. 2014-06-10] [online] Dostupné z: <https://www.tanecniaktuality.cz/zpravy/petice-za-vzdelani-tanecnich-pedagogu>

PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova – metodická podpora*. Metodický portál RVP ZV. Publikováno 26. 2. 2010. [online] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8017/tanecni-a-pohybova-vychova-metodicka-podpora.html/>

PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova: Obohacení vzdělávacího obsahu základního vzdělávání v oblasti Umění a kultura*. Metodický portál RVP [online] Publikováno 21. 6. 2011 Dostupné z:

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/13017/tanecni-a-pohybova-vychova-obohaceni-vzdelavaciho-obsahu-zakladniho-vzdelavani-v-oblasti-umeni-a-kul.html/>

PASTOROVÁ, Markéta. *Taneční a pohybová výchova*. Podkladová studie. Národní vzdělávací ústav. 2019 [online] Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4202/>

Petice za vzdělání tanečních pedagogů. [cit. 2014-06-09] [online] Dostupné z: <https://e-petice.cz/petitions/vzdelani-tanecnich-pedagogu.html?country=cz>

SE.S.TA. [online] <http://www.se-s-ta.cz/cs/informace-sesta/profil.php>.

SE.S.TA. [online] <http://www.se-s-ta.cz/sesta-pro-deti.php>

Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Praha-Slivenec [online]. Dostupné z: <https://www.skolaslivenec.cz/wp-content/uploads/2015/05/%C5%A0VP-1.-9.-2016-3-verze.pdf>

Školní vzdělávací program ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary [online]. Dostupné z: <http://www.zsazus.cz/index.php/ke-stazeni/viewdownload/27-svp/2202-svp-pro-zs-kompletni-text>

Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Zátor [online]. Dostupné z: <http://www.zszator.com/admin456/images/Dokumenty/svp.pdf>

Školní vzdělávací program ZŠ Školní Praha 4 [online] Dostupné z: <http://www.zsskolni.cz/wpcontent/uploads/2017/02/%C5%A0VP.pdf>

Tanec školám. Divadlo Ponec. [online] Dostupné z: <https://divadloponec.cz/cs/pro-skoly>

Učitelé si stěžují, mají malou šanci doplnit si plnohodnotné vzdělání. Deník.cz [online] Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/ucitele-tance-si-stezuji-maji-malou-sanci-dopnit-si-plnohodnotne-vzdelani-201409.html

Vize tance. Květen 2006. [online] Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/res/data/004/000507.pdf>.

Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. [online] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/38850/>

.

Přílohy

Příloha č. 1 - Výňatky ze Zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., které souvisí s výkonem profese taneční pedagog

Hlava I, § 2

Obecná ustanovení

Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného

Hlava II, § 3

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává

Hlava II, § 7

Učitel prvního stupně základní školy

- (1) Učitel prvního stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem
  - f) v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění studijního oboru umělecko - pedagogického zaměření, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu

Hlava II, § 8

Učitel druhého stupně základní školy

- (1) Učitel druhého stupně základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu
- (3) Učitel předmětů uměleckého zaměření získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění studijního oboru umělecko - pedagogického zaměření.
- (4) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem⁷), výtvarným umělcem nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 22, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu druhého stupně základní školy odpovídajícího uměleckému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy

provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla nebo vykonává činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.

Hlava II, § 10

Učitel uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři

- (1) Učitel uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři získává odbornou kvalifikaci
  - a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a
    1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd,
    2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo
    3. studiem pedagogiky,
  - b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy jen pro výuku v základní umělecké škole,
  - e) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění studijního oboru umělecko - pedagogického zaměření,
  - f) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením osmiletého nebo šestiletého vzdělávacího programu oboru vzdělání konzervatoře¹), který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu
  - g) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a
    1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd, 2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo 3. studiem pedagogiky
  - h) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením odpovídající části vzdělávacího programu konzervatoře a 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd, 2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo 3. studiem pedagogiky, nebo
  - i) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného uměleckého předmětu, a 1. vysokoškolským vzděláním

získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd, 2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, nebo 3. studiem pedagogiky. (2) U toho, kdo je nebo byl výkonným umělcem⁷) nebo výtvarným umělcem, může ředitel základní umělecké školy, střední školy nebo konzervatoře v odůvodněných případech písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu odpovídajícího uměleckému zaměření zaměstnance pro účely tohoto zákona na dané škole za splněný.

Hlava II, § 32

Společná, přechodná a závěrečná ustanovení

- (1) Fyzická osoba, která nesplňuje předpoklad podle § 3 odst. 1 písm. b), může vykonávat přímou pedagogickou činnost po dni nabytí účinnosti tohoto zákona
- a) pokud ke dni účinnosti tohoto zákona dosáhla 50 let věku a dlouhodobým výkonem přímé pedagogické činnosti na příslušném druhu nebo typu školy nejméně po dobu 15 let prokázala schopnost výkonu požadované činnosti,
  - b) nejdéle po dobu deseti let, pokud v této době ne zahájí studium, kterým potřebný předpoklad získá, a toto studium úspěšně ukončí,
  - c) jestliže v době vzniku základního pracovněprávního vztahu neuskutečňovaly vysoké školy pro výuku odborných předmětů ve střední a vyšší odborné škole akreditovaný magisterský studijní program příslušného studijního oboru, v tomto případě se získáním nejvyššího dosažitelného vzdělání v příslušném oboru považuje předpoklad odborné kvalifikace pro pracovněprávní účely za splněný, nebo
  - d) pokud ke dni 1. ledna 2015 dosáhla alespoň 55 let věku a pokud vykonávala přímou pedagogickou činnost na příslušném druhu školy nejméně po dobu 20 let.

Příloha č. 2 – Otevřený dopis ministrovi školství PhDr. Marcelu Chládkovi

PhDr. Marcel Chládek, MBA
Ministr školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7
118 12

Vážený pane ministře,

jako členové Asociace pedagogů taneční a pohybové výchovy, která zahrnuje tvořivou taneční výchovu, scénický tanec, umělecký tanec a pohybové divadlo a je dobrovolným a nezávislým sdružením tanečních pedagogů České republiky, se na Vás obracíme s naléhavou zprávou, která se týká uměleckého vzdělávání. Z našeho pohledu tanečních pedagogů se v českém školském systému v posledních letech událo mnoho změn, které, jak se zdá, mohou uškodit úrovni vzdělání, vzdělávání a vzdělanosti v našem státě. České školství má obecně mnoho problémů, které je třeba neodkladně řešit a tak otázka uměleckého vzdělávání zůstává zcela na okraji, pokud se jí vůbec někdo zabývá. Pedagog tance je tak v současnosti ve velmi obtížném postavení vůči složité legislativní i společenské situaci. Přitom je taneční výchova u nás historicky významným oborem, jehož výsledky jsou předmětem obdivu všech evropských států. Taneční výchova v moderním pojetí vznikla na počátku 20. století jako součást reformních snah nejen umělců ale i pedagogů. Zakladateli byli tři osobnosti – Američanka, tanečnice a choreografka Isadora Duncan, hudební pedagog a skladatel Švýcar Émile Jacques Dalcroze a Maďar Rudolf von Laban. V českých zemích se to okamžitě promítlo v práci Elišky Bláhové, Jarmily Jeřábkové, Jarmily Kreschlové a dalších. Pro nový směr tanečního umění se ujaly názvy novodobý a výrazový tanec. V druhé polovině třicátých let byl založen Svaz Tanec-Rytmika-Gymnastika, který sdružoval všechny taneční školy a umělce nových směrů bez rozdílu. Ke zkvalitnění pedagogické práce prosadil svaz státní kvalifikační zkoušky, které byly zrušeny v roce 1958 spolu se soukromými tanečními školami. Konec 60. let byl obdobím, kdy se postupně rozšiřovala taneční výchova v síti státních škol a současně se zvyšovala i odborná kvalifikace pedagogů taneční výchovy. S rozvojem taneční výchovy u nás vždy organicky souvisela otázka vzdělání a vzdělávání tanečního pedagoga. V počátcích se pedagogové vzdělávali na zahraničních i domácích tanečních školách. Po roce 1945 na nově vzniklé hudební akademii – AMU Praha, katedře tance, v oboru taneční pedagogika. Zaměření tohoto studia ovšem nebylo koncipováno pro pedagogy taneční výchovy dětí, ale pro pedagogy tanečních konzervatorií a divadel. Tak je tomu dodnes. Po celé následující období existence taneční výchovy u nás byla většina pedagogů odkázána na neformální studium v oboru. Od roku 1961 se zřízením Lidových škol umění otevřel z pověření MŠMT na AMU, hudební fakultě, pětisemestrální doplňkový kurz taneční pedagogiky pro učitele tanečního oboru Lidových škol umění, který byl realizován až do roku 1992, kdy byl zrušen. Dočasně pak byl otevřen na nově vzniklé konzervatoři Duncan centre v Praze jeden kurz v letech 1993-1995. Po roce 2003 - 2005 bylo otevřeno ve spolupráci konzervatoře Duncan centre Praha a UK Praha, pedagogické fakulty, studium DVPP – obor Učitelství uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední odborné škole a konzervatoři pro ZUŠ a konzervatoře. Toto studium bylo od počátku koncipováno jako rovnocenné úplnému odbornému vzdělání uměleckého směru v oboru tanec, které se vyžaduje k zastávání funkce učitele nejdříve na LŠU později na ZUŠ a středních uměleckých školách. Po zrušení tohoto studia v roce 2005 chybí v systému vzdělávání pedagogů taneční výchovy možnost formálního vzdělávání v tomto oboru a situaci nezachrání ani možnost nově otevřeného kombinovaného studia na brněnské JAMU, která uspokojí jednou za tři roky 10 uchazečů. Teprve po sedmiletém úsilí samotných pedagogů bylo v roce 2012 otevřeno čtyřsemestrální vzdělávání v systému DVPP – Taneční a pohybová výchova (dětí 4-12 let) na katedře tance pražské HAMU. V současné chvíli jsou podle Zákonu č. 563/2004 Sb.

o pedagogických pracovnících a následných změnách, všechny výše uvedené formy studia nedostačující, protože tato forma vzdělání je kvalifikována jako vzdělání neformální. Pedagog taneční výchovy, který vystudoval třeba i několik těchto forem vzdělání je formálně de facto nekvalifikovaný. Výchovně vzdělávací obor – taneční výchova bez vysokoškolského studia je v současné době velkým problémem pro českou legislativu. Jde o systémový nedostatek, který se ale stává existenčním problémem pedagogů taneční výchovy a který by mělo MŠMT ČR urychleně řešit. Zákon o pedagogických pracovnících platí již od roku 2005 a za celé období se žádné formální vysokoškolské vzdělání pedagogů taneční výchovy nepřipravilo ani neotevřelo. Nejde jen o Základní umělecké školy. Taneční výchova je zavedena i jako předmět pro Základní školy opatřením ministra školství s účinností od 1. 9. 2010. Do rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání byla vložena část 5.10.5 nový doplňující vzdělávací obor - Taneční a pohybová výchova. V systému státních škol je požadované vzdělání v oboru vysokoškolské – magisterské, které v tuto chvíli v dané specializaci není nikde otevřeno. Jako možné řešení problému se nám jeví následující opatření: 1/ Uznání neformálního vzdělání při doložení ukončeného vzdělání v některém z programů DVPP v oboru taneční pedagogika ukončeného do 30. 12. 2014. Při věku nad 40 let a praxi nad 15 let. 2/ Zavedení oboru Taneční a pohybová výchova na některé z pedagogických fakult jako rovnoprávný obor pro učitele ZŠ a ZUŠ. A to ve formě denního i kombinovaného studia. Požadavek výše uvedené odborné kvalifikace by se měl vztahovat na všechny pedagogy taneční výchovy a to bez rozdílu, zda se jedná o výkon jejich pedagogické profese v zaměstnaneckém či jiném obdobném poměru, či jako osoby samostatně výdělečně činné. Tím se dostáváme k dalšímu okruhu otázek. V současné době jde o živnost volnou, nikoli vázanou. Živnostenský list na výuku taneční výchovy může získat i člověk bez jakéhokoli vzdělání. Proto Vás pane ministře žádáme o iniciaci změny i v Živnostenském zákoně. Taneční výchova v ZUŠ, ZŠ, DDM, CVČ a NNO se v současné době podle našich kvalifikovaných odhadů týká cca 30 000 dětí a 300 pedagogů. Vynikající výsledky tohoto oboru výchovy a vzdělávání dětí ve věku povinné školní docházky lze doložit např.: institucionálním výzkumem NIPOS-ARTAMA Praha v letech 2003-2007 „Vliv skupinových estetických aktivit na rozvoj osobnosti dítěte ve věku školní docházky“, formou prezentací na Celostátních přehlídkách dětských skupin scénického tance, Ústředních kol celostátní přehlídky TO ZUŠ. Odpovědnost za zachování této kvality a další rozvoj oboru nás opravňuje k požadavkům, které k Vám, pane ministře, vznášíme.

V Jablonci nad Nisou dne 10. 6. 2014

Za Asociaci pedagogů taneční a pohybové výchovy
Ludmila Rellichová – prezidentka APTaPV
Mgr. Ilja Kulichová - členka rady APTaPV

Příloha č. 3 – Učební plán TPV z Metodické příručky ukázka 1 - 4

ukázka 1

učební plán TPV jako povinný vyučovací předmět

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Časová dotace celkem
Český jazyk	8	8	7	7	6	36
Matematika	5	5	4	4	4	22
...						...
TPV	1	1	1	1	1	5
...						...
	21	22	24	25	26	118

ukázka 2

učební plán TPV jako povinný vyučovací předmět

učební osnovy – předmětové výstupy

Vyučovací předmět TPV	
Výstupy předmětu, učivo, činnosti, náčiní	Průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přijímá a uplatňuje základní pravidla držení těla - spolupracuje s partnerem, vnímá jej a navazuje k němu vztah (kruh, řada, pohyb ve dvojici) - vlastním způsobem jednoduše pohybově zpracuje hudební či tematické <p>Zadání</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá náčiní k pohybu, respektuje a využívá jejich specifika (míč, šátek, švihadlo) 	<p>Osobnostní a sociální výchova:</p> <p>Komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění <p>Kreativita</p> <ul style="list-style-type: none"> - pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, citlivost

ukázka 3

učební plán TPV jako volitelný předmět

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Časová dotace celkem
Český jazyk	8	8	7	7	6	36
Matematika	5	5	4	4	4	22
...						...
Volitelné předměty	1	1	1	1	1	5
...						...
	21	22	24	25	26	118

ukázka 4

učební plán TPV jako integrovaný vyučovací předmět

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Časová dotace celkem
Český jazyk	8	8	7	7	6	36
Matematika	5	5	4	4	4	22
TPV	1	1	1	1,5	1,5	6
Hudební výchova	1	1	1	0,5	0,5	4
Výtvarná výchova	2	2	1	1	1	7
	21	22	24	25	26	118

Příloha č. 4 - ŠVP ZŠ Slivenec 1. - 3. ročník

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA 1. STUPĚŇ

Ročník: první, druhý a třetí

Očekávané výstupy z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY, ŽÁK:	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
První				
TPV-3-1-01	<ul style="list-style-type: none"> zná a správně předvede základní polohy těla kontroluje rozložení ramen, nepřetěžuje páteřní lordózu či kyfózu rozpoznává strany, orientuje se a ví, kde je před, vzad, vnímá vzdálenosti je schopen rychlého i pomalého pohybu, pohybově zpracovává základní dynamické stupně na základě individuálních možností a schopností zvládá základní způsoby pohybu z místa spolupracuje s hudbou a jednoduchou písní, udrží její tempo, respektuje začátek a konec skladby disciplinovaně pracuje s náčiním, využívá jeho charakteristické vlastnosti vysvětlí pravidla her a respektuje je	<ul style="list-style-type: none"> leh, sed, stoj piano, mezzoforte, forte chůze, běh, cval, poskočný a dvojitý poskočný krok jednoduché lidové písně pohybové hry, říkadla, rozpočítávadla		
TPV-3-1-02				
TPV-3-1-03				
TPV-3-1-04				
TPV-3-1-05				
TPV-3-1-07				
TPV-3-1-10				
Druhý				
TPV-3-1-06	<ul style="list-style-type: none"> zná a přijímá základní pravidla držení těla spolupracuje s partnerem, vnímá jej a navazuje k němu vztah dokáže vlastním způsobem jednoduše pohybově zpracovat hudební či tematické zadání používá náčiní k pohybu, respektuje a využívá jejich specifika	<ul style="list-style-type: none"> kruh, řada, pohyb ve dvojici mič, šátek, švihadlo		
TPV-3-1-08				
TPV-3-1-05				
Třetí				
TPV-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> vnímá základní půdorysné dráhy pohybu (pohyb po přímkách, kruzích, půlkruzích, oválech, osmičkách), umí je zpracovávat a vytvářet na základě jednoduchého zadání je schopen krátké improvizace aktivně vnímá hudební doprovod a reaguje na změny tempa a rytmu (presto, allegro, andante, lento) vnímá melodii hudby, dokáže ji zpracovat a vyjádřit pohybem respektuje hudební frázování	<ul style="list-style-type: none"> pohyb dráhy improvizace podle hudby tempo a rytmus ztvárnění hudby		
TPV-3-1-08				
TPV-3-1-07				

Příloha č. 5 – ŠVP ZŠ Slivenec 4. - 5. ročník

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA 1. STUPEŇ

Ročník: čtvrtý a pátý

Očekávané výstupy z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY, ŽÁK:	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
Čtvrtý				
TPV-5-1-03 TPV-5-1-04 TPV-5-1-06 TPV-5-1-08	<ul style="list-style-type: none"> navazuje vztahy se spolužáky v malé skupině a spolupracuje s nimi v souhrně s hudbou (pohyb po prostoru s využitím známých kroků - chůze, běh, poskok apod. a to v různých formách držení - za ruce, za ramena, držení zkrřížné i bez držení) rozezná v pohybu přízvukové a nepřívukové doby, vnímá a rozeznává dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt doprovodí lidové písně vlastním doprovodem (tleskání, luskání, zpěv) využívá hrudník a paže ke komunikaci s hudbou a se spolužáky (klony hrudníku, rotace trupu, malování křivek v prostoru pažemi) vnímá prostor horizontálně a vertikálně a dle toho se v něm pohybuje (skoky do výšky a dálky, podlézání a přelézání formou cvičení a pohybových improvizací, pohyb ve snížení a výponu) 	<ul style="list-style-type: none"> krok, chůze, poskok takt třídobý a čtyřdobý rytmizace rotace trupu vnímání prostoru 		
Pátý				
TPV-5-1-08 TPV-5-1-03 TPV-5-1-04 TPV-5-1-02	<ul style="list-style-type: none"> navazuje vztahy se spolužáky ve středně velké skupině (5-7 žáků), spolupracuje s nimi v souhrně s hudbou, vnímá skupinu a navazuje k ní vztah (souřadný, dominantní, submisivní) pohybuje se po prostoru v různých drahách, které dokáže proměňovat (výskoky či snížení, různě ostré změny směrů), vnímá vztahy k prostoru (dostředivost, odstředivost) zpracuje a předvede švihový pohyb (švihy nohou na zemi, švihy pažemi ve stoje) i pohyb vedený, dokáže je rozlišit a dynamicky různě s nimi pracovat udrží správné držení těla ve smyslu statickém (rozičné lehy, stoje, sedy) i kinetickém (pohyb po prostoru v různých formách) 	<ul style="list-style-type: none"> Práce ve skupině Vztahy v prostoru Švihový pohyb Držení těla 		

Příloha č. 6 - Učební plán ZŠ Slivenec

E/ UČEBNÍ PLÁN

Učební plán 1. stupeň						
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	Celkem
Český jazyk	8	8	7	6	6	35
Anglický jazyk	1	2	3	3	3	12
Matematika	4	4	4	5	5	22
Člověk a jeho svět	2	2	3	3	4	14
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Tvořivost	2	2	2	2	2	10
Taneční a pohybová výchova	1	1	1	1	1	5
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Informační a komunikační technologie	-	-	-	1	1	2
Osobnostní a sociální výchova	-	-	1	1	1	3
Celkem	21	22	24	25	26	118

Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně:

- Anglický jazyk je posílen 3 hodinami z disponibilní časové hodinové dotace a je vyučován od 1. ročníku.
- Matematika je posílena 2 hodinami z disponibilní časové hodinové dotace.
- Člověk a jeho svět je předmětem integrovaným, zahrnuje vzdělávací obsah oblasti Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce – tematické okruhy zahrnující pěstitelské práce a přípravu pokrmů (2 hodiny).
- Tvořivost je předmětem integrovaným zahrnujícím vzdělávací obsah oboru Výtvarná výchova a oblasti Člověk a svět práce – tematické okruhy zahrnující práci s drobným materiálem a konstrukční činnosti (3 hodiny)
- Informační a komunikační technologie jsou posíleny 1 hodinou z disponibilní časové hodinové dotace.
- Osobnostní a sociální výchova je předmětem dotovaným 3 hodinami z disponibilní časové hodinové dotace. Předmět je zařazen na 1. stupni od 3. ročníku a jeho vzdělávací obsah je zpracován na základě průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.
- Taneční a pohybová výchova je posílena 5 hodinami z disponibilní časové hodinové dotace.

Příloha č. 7 - Učební plán ZŠ Školní

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Ročník										Disp. hod.	Disp. hod.
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Σ	I. st.	II. st.
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8	8	8	9	9	5	4	4	4	60	33 + 9	15 + 3
	Seminář z ČJ									1			
	Anglický jazyk	1	1	3	3	3	3	3	3	3	23	9 + 2	12 + 0
	Německý jazyk						2	2	3	2	9		6 + 3
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	4	4	4	4	40	20 + 4	15 + 1
	Seminář z matematiky									1	1		0 + 1
Informační a komunikační technologie	Informatika a výpočetní technika						1	-	1	-	2		1 + 1
Člověk a jeho svět	Člověk a svět ¹	2	2	3	3	4					14	13 + 1	
Člověk a společnost	Dějepis						2	2	2	2	8		7 + 1
	Výchova k občanství						1	1	1	1	4		4 + 0
	Etická výchova						-	1	-	-	1		0 + 1
Člověk a příroda	Fyzika						2	2	2	1	7		6 + 1
	Chemie								2	2	4		4 + 0
	Přírodopis						2	2		1	5		4 + 1
	Zeměpis						2	2	2	1	7		7 + 0
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	5 + 0	4 + 0
	Výtvarná výchova						2	2	1	1	6		6 + 0
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví ²								2		2		2 + 0
	Tělesná výchova				2	2	2	2	2	2	12	4 + 0	8 + 0
	Tělesná a taneční výchova	2	2	2							6	6 + 0	
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce						1	1	1	1	4		3 + 1
	Výtvarné a rukodělné činnosti ³	2	3	3	2	2					12	12 + 0	
	Povinně volitelný předmět ⁴							1	1	2	4		0 + 4
Počet hodin v ročníku		20	22	25	25	26	30	30	32	30	240	102 + 16	104 + 18